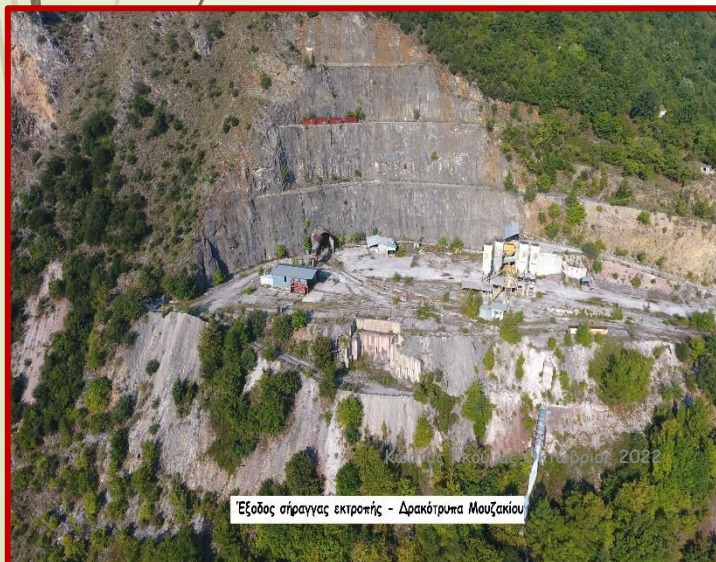

Β. «Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας»

Β3. (Τα έργα μεταφοράς νερού από τον Άνω Αχελώο και η συμβολή τους στην επίλυση του υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας)

Κώστας Γκούμας

Γεωπόνος, πρώην Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ Κ.Ε,
πρώην Διευθυντής Εγγείων Βελτιώσεων Νομού Λάρισας

Από την δεκαετία του '70, τα έργα αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο διεκδικήσεων των Θεσσαλικών οργανώσεων από τις κυβερνήσεις της χώρας και είχαν μία μακρά πορεία με αμφισβητήσεις, οπισθοδρόμηση και υπαναχωρήσεις.

Από την πορεία αυτού του πολυσυζητημένου και παρεξηγημένου εγχειρήματος, που δίχασε την Ελληνική κοινωνία, είναι δύσκολο να επιλέξεις τους σημαντικότερους σταθμούς και να τους παρουσιάσεις στον περιορισμένο χρόνο ενός σεμιναρίου όπως το σημερινό.

Θα προσπαθήσω όμως να σας δώσω μια γενική εικόνα, ώστε να προσεγγίσετε αντικειμενικά την σημασία τους για την Θεσσαλία, να κατανοήσετε γιατί καθυστέρησαν τόσα χρόνια, να καταλάβετε ποιος ή τι έφταιξε για τις αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν και τέλος ποια πρέπει να είναι η τύχη των έργων αυτών, που κινδυνεύουν να καταρρεύσουν και να απαξιωθεί μια επένδυση εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Οι ενότητες που συνθέτουν μια πλήρη παρουσίαση του μεγάλου αυτού έργου, με όλες τις πτυχές του είναι οι παρακάτω, κάποιες από τις οποίες θα παρουσιάσω :

3

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ
ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΑΝΩ ΑΧΕΛΩΟΥ

Η ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ
& ΤΑ ΤΕΧΝΙΚΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ &
ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΣΤΕ

ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΕΣ
&
«ΜΥΘΟΙ»

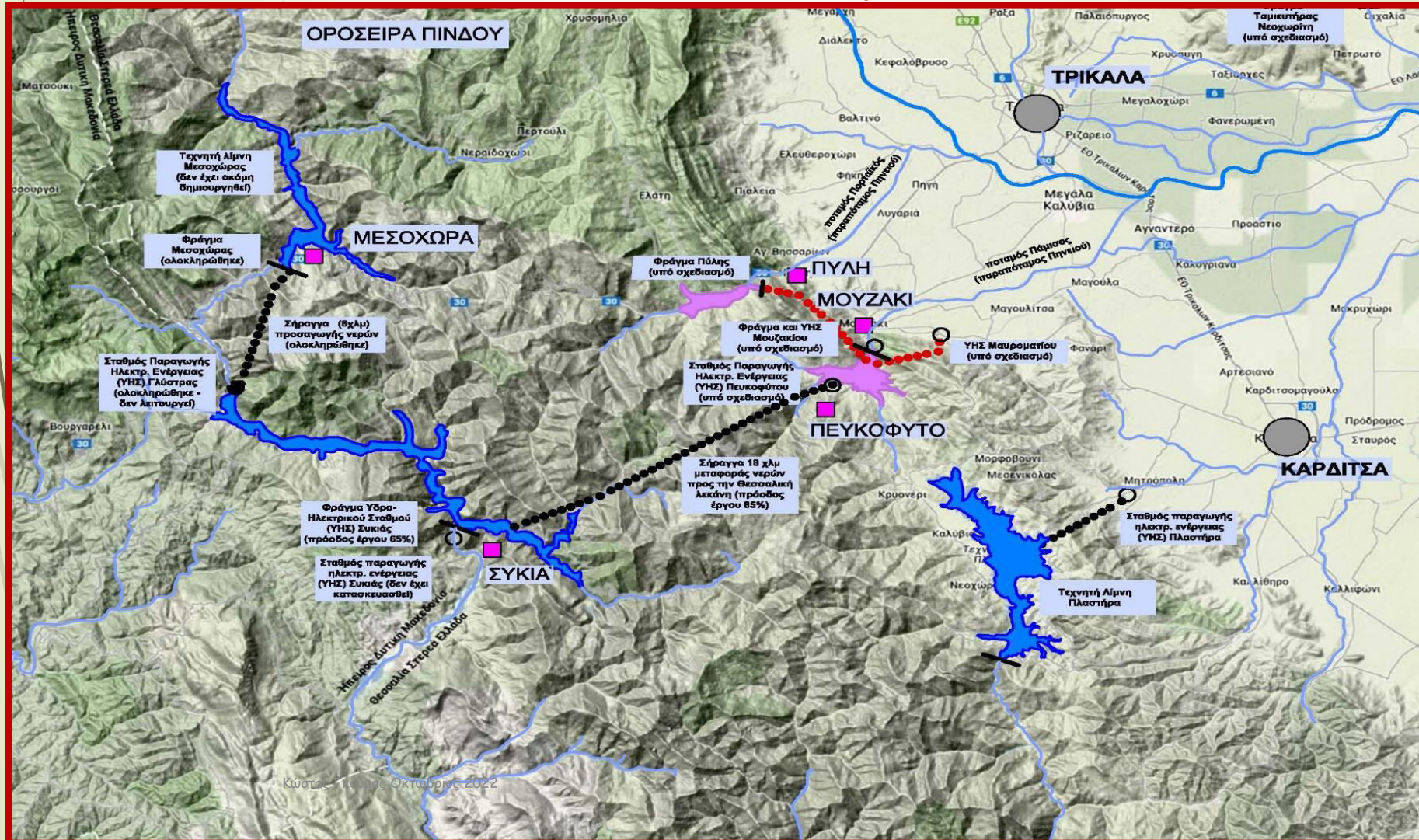
ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΥΧΗ
ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σήμερα, σχεδόν 25 χρόνια από το ξεκίνημα τους, είναι πλέον ξεπερασμένα και χωρίς νόημα τα συνθήματα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου.

Αυτό που προέχει σήμερα να αποφασίσουμε ποια θα είναι η τύχη τους.

Αν έπρεπε λοιπόν να σηματοδοτήσω την παρουσίαση μου με ένα επίκαιρο υπότιτλο, που να αποτυπώνει την δική μου οπτική αυτός θα ήταν ο ακόλουθος :

4

5

ΑΝΩ ΑΧΕΛΩΟΣ

ΥΗΕ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ
1986-2001

ΥΗΕ ΣΥΚΙΑΣ
1996

ΥΗΕ ΔΑΦΝΟΖΩΝΑΡΑ
2011

ΥΗΕ Ν. Πλαστήρα
1960

ΥΗΕ ΚΡΕΜΑΣΤΩΝ
1966

Στα ήδη κατασκευασμένα ΥΗΕ
του Αχελώου αποθηκεύονται
περισσότερα από 4.000 hm³
νερού

ΥΗΕ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ
1969

ΥΗΕ ΣΤΡΑΤΟΥ Ι
1989

ΥΗΕ ΣΤΡΑΤΟΥ ΙΙ
1999

Εκβολές Αχελώου

ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΑΧΕΛΩΟΥ

Ιστορική διαδρομή των έργων Άνω Αχελώου

Τα έργα Αχελώου ιστορικά εξελίσσονται σε έξη (6) διακριτές χρονικές περιόδους, στις οποίες υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις ή καθοριστικοί σταθμοί, από την εποχή που πρωτοεμφανίστηκε ως ιδέα (1925) μέχρι σήμερα

Η «προϊστορική»
περίοδος των ιδεών
& προτάσεων
(1925 - 1971)

Η περίοδος ζύμωσης
και ανώριμων
εξαγγελιών
(1972 - 1984)

Η περίοδος ωρίμανσης των
έργων, αναζήτησης
χρηματοδότησης και των
πρώτων εμποδίων
(1985 - 1994)

Η περίοδος
«εκλογίκευσης», έναρξης
των εργασιών & διακοπής
(Ακυρωτικές αποφάσεις ΣΤΕ)
(1995 - 2005)

Η περίοδος νομοθετικής
πρωτοβουλίας, εμπλοκής
ΔΕΚ, ακυρωτικής απόφασης
ΣΤΕ & «προσγείωσης»
(2006 - 2014)

Η περίοδος αποκλεισμού του
σεναρίου μεταφοράς νερού
από Αχελώο (ΣΔΛΑΠ) &
«εξοβελισμού» των έργων
από κάθε σχεδιασμό
(2014 - 2022)

Η «προϊστορική» περίοδος ιδεών & προτάσεων (1925 - 1971)

8
1925

► Καλλιεργείται η ιδέα της δυνατότητας μεταφοράς νερού του Άνω ρού του Αχελώου (Ασπροπόταμο), από τον καθηγητή ΕΜΠ Κουτσοκώστα.

1955 Έναρξη κατασκευής του ΥΗ έργου Ταυρωπού, που αποτελεί την πρώτη (περιορισμένου όγκου) μεταφορά νερού από τον Αχελώο στη Θεσσαλία.

1958 Εμφανίζεται η πρόταση από τον καθηγητή Κουτσοκώστα με έκθεση στη ΔΕΗ, για την εκτροπή νερού στη Θεσσαλία από την θέση Μεσοχώρα.

Χειρόγραφη επιστολή Κουτσοκώστα (Μάιος 1969)

Ver Abraham 27 12.7 Maï 1969

Agustin's 43a man's on 1875

[illegible][illegible]

παραινέσις 9/5/69, δι' ἃν Κύρια Δασυγρόν ὀφείλοντες χάριτες διὰ
τῆς ἀναγκαστικῆς τοῦ ἔργου καὶ τοῦ νόσου ἐν τῷ ὁσέῳ ἐπὶ τῆς
καὶ ἐν τῷ αὐτοῦ περισοδίσῃ ἐν τῷ ὁσέῳ ἐν τῆς αὐτοῦ
Χρυσόφωτος αὐτοῦ πάλιν καὶ πάλιν πάλιν καὶ ἐργασθῆναι διὰ τῆς
ἐπιταγῆς τοῦ αὐτοῦ πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν
δοσῆναι τῆς αὐτοῦ αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ πάλιν τῆς αὐτοῦ.
Ἀλλὰ ἐν τῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν
πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν
πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν
πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν
πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν πάλιν

Mr William James May
Harrowood

Η περίοδος ζύμωσης και ανώριμων εξαγγελιών (1,2 δις κ.μ.) (1972 - 1984)

9

- 1972 Ο υδροενεργειακός μηχανικός της ΔΕΗ Σ. Μαγειρίας ανάμεσα σε μία σειρά προτάσεων διαφόρων σημείων για την εκτροπή του Αχελώου προς την Θεσσαλική πεδιάδα, συμπεριέλαβε την θέση Συκιά με φράγμα στην Παλαιοκαρύα Πύλης.
- 1978 Ομόφωνη πρόταση τεχνικών επιστημόνων για την προώθηση της εκτροπής στο συνέδριο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ) στη Λάρισα.
- 1979 Υιοθέτηση εκτροπής από την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Προετοιμασία για
1980 την ανάθεση μελέτης σκοπιμότητας από το υπουργείο συντονισμού.
- 1981 Ακύρωση της προκήρυξης για τη μελέτη σκοπιμότητας από τη νέα κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ.
- 1983 Επίσημη εξαγγελία της εκτροπής από τον Α. Παπανδρέου και ένταξη του
1984 έργου στο πενταετές πρόγραμμα 1983 - 1987. Τα έργα του Αχελώου περιλαμβάνονται στο Ελληνικό Μνημόνιο που υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ). Η ΕΕ εκφράζει επιφυλάξεις.

Η περίοδος ωρίμανσης των έργων, αναζήτησης χρηματοδότησης, εμφάνισης των πρώτων εμποδίων και έλλειψης πολιτικής βούλησης (1985 - 1994)

10

- 1985** Έναρξη των προκαταρκτικών εργασιών στη Μεσοχώρα, Συκιά, Πύλη, Μουζάκι.
- 1986** Ίδρυση Διυπουργικού Συντονισμού Οργανισμού Αχελώου (ΔΣΟΑ) στο οποίο συμμετέχουν το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ), το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (ΥΠΕΘΟ), το Υπ. Γεωργίας, και το Υπουργείο Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας (ΥΒΕΤ).
- 1987** Ένταξη μέρους των έργων κεφαλής (Φράγμα Μεσοχώρας, φράγμα Συκιάς, ήμισυ της σήραγγας εκτροπής) και κατασκευής αρδευτικού δικτύου στην Θεσσαλία για την άρδευση 300.000 στρεμμάτων στο Μεσογειακό Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανατολικής και Κεντρικής Ελλάδας (ΜΟΠ/ΑΚΕ).
Προκήρυξη διεθνούς διαγωνισμού για το σύνολο των έργων κεφαλής (Φράγμα Μεσοχώρας, φράγμα και υδροηλεκτρικός σταθμός Συκιάς, σύνολο της σήραγγας εκτροπής, υδροηλεκτρικός σταθμός Πευκόφυτου) και το αρδευτικό έργο.

- 1988 Διημερίδα του ΤΕΕ, στην Αθήνα. Υποβολή της πρώτης μελέτης σκοπιμότητας από την Morgan Grenfeld.
- 1989 Υποβολή τελικής προσφοράς από μία μόνο εταιρεία (ΤΑΥΕΥΡΟ). Το ΥΠΕΧΩΔΕ εκπονεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το δέλτα του Αχελώου.
Η ΕΕ εξαρτά τη χρηματοδότηση από την τήρηση των όρων που περιλαμβάνονται στη ΜΠΕ.
- 1990 Η ΕΕ εξαιρεί οριστικά τη χρηματοδότηση αρδευτικών έργων.
Η Ελληνική Κυβέρνηση αφαιρεί το αρδευτικό έργο των 300.000 στρεμμάτων από το αντικείμενο του διεθνούς διαγωνισμού.
Ένταξη των λοιπών έργων κεφαλής (Υδροηλεκτρικός σταθμός Συκιάς, υπόλοιπο σήραγγας εκτροπής, υδροηλεκτρικός σταθμός Πευκόφυτου) στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ).

1991

Αξιολόγηση της οικονομικής προφοράς της ΤΑΥΕΥΡΟ. Υπογραφή του πρακτικού για την ανάθεση του έργου.

Η Ελληνική Κυβέρνηση εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους για τα φράγματα σε Μεσοχώρα και Συκιά.

1992

Η ΕΕ διαπιστώνει παραβίαση των κοινοτικών κανόνων ως προς την ανάθεση του έργου. Η Ελληνική Κυβέρνηση εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους για τη σήραγγα εκτροπής και για τους σταθμούς Πύλης και Μουζακίου. **Υπογραφή σύμβασης ΤΑΥΕΥΡΟ.**

1993

Ακύρωση σύμβασης από την νέα Κυβέρνησης. Προσφυγή περιβαλλοντικών οργανώσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ) με κύριο θέμα την έλλειψη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για το σύνολο του έργου.

1994

Το ΣΤΕ εκδίδει την ακυρωτική απόφαση αριθμ. 2759/1994 και διατάσσει τη διακοπή των έργων με το σκεπτικό ότι δεν υπάρχει συνολική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Εξαγγελία της «μικρής εκτροπής» (600 εκ. κ.μ) Υποβολή του επιχειρησιακού προγράμματος «Αχελώος» στην ΕΕ για χρηματοδότηση από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) 1994 - 1999.

Η περίοδος έναρξης των εργασιών και συνέχισης με διακοπές (προσφυγές & ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ) (1995 - 2005)

13

1995 Σύνταξη της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το σύνολο του έργου, έγκριση των περιβαλλοντικών όρων (23271/15-12-1995) και αδειοδότηση του έργου.

1996 Κύρωση από την Βουλή της σύμβασης με ρωσική κοινοπραξία (ΑΤΡ) για την προμήθεια του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού των σταθμών Συκιάς και Πευκοφύτου. Προσφυγή περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ) για επιπτώσεις στην Αιτωλοακαρνανία και Θεσσαλία. Προκήρυξη διαγωνισμού για το φράγμα Συκιάς και τη σήραγγα εκτροπής.
Ανάθεση του φράγματος Συκιάς στη μειοδότη κοινοπραξία.
Έναρξη εργασιών στο φράγμα Συκιάς (Υπουργός Κ. Λαλιώτης).

1997 Υπογραφή σύμβασης με μειοδότη κοινοπραξία & έναρξη εργασιών στη σήραγγα εκτροπής.

1998 Συνέχιση εργασιών και στα δύο έργα με διάφορα τεχνικά προβλήματα και
1999 περιορισμένη χρηματοδότηση.

2000 Το ΣΤΕ εκδίδει ακυρωτική απόφαση (3478/2000) και διατάσσει τη διακοπή των έργων με το σκεπτικό ότι δεν υπάρχει πρόβλεψη για την διάσωση του ναού του Αγίου Γεωργίου στο Μυρόφυλλο Τρικάλων.
Διακοπή των εργασιών στις δύο εργολαβίες.

- 2001** Διάλυση εργολαβίας του φράγματος Συκιάς. Σύνταξη μελέτης για την διάσωση του ναού του Αγίου Γεωργίου Μυροφύλλου. Αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν από την άστοχη και «ύποπτη» ένταξη της κοιλάδας του Αχελώου στο πρόγραμμα NATURA 2000 και την οδηγία SPA για την προστασία της ορνιθοπανίδας.
- 2002** Παράδοση μελέτης για την διάσωση του ναού του Αγίου Γεωργίου. Έναρξη διαδικασιών από το ΥΠΕΧΩΔΕ για την έγκριση της νέας μελέτης (ΜΠΕ) και της ΚΥΑ με τους νέους περιβαλλοντικούς όρους. Υπογραφή της ΚΥΑ αριθμ. 131957/19-3-2003 με νέους περιβαλλοντικούς όρους.
- 2003** Νέα προσφυγή περιβαλλοντικών οργανώσεων στο ΣτΕ. Επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού για το φράγμα Συκιάς (5-11-2003), 1^η αναβολή του διαγωνισμού για το φράγμα Συκιάς. Επανεναρξη εργασιών στη σήραγγα. Νέα προσφυγή στο ΣτΕ.
- 2005** Διενέργεια διαγωνισμού για το φράγμα Συκιάς (Φεβρουάριος), ανάθεση στη μειοδότηρα κοινοπραξία, υπογραφή από το ΥΠΕΧΩΔΕ της σύμβασης για το φράγμα Συκιάς (Μάιος 2005) & εγκατάσταση εργολάβου. Το ΣτΕ εκδίδει ακυρωτική απόφαση (1688/3-6-2005) με σκεπτικό ότι δεν υπάρχει Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Υδατικών Πόρων.

Η περίοδος νομοθετικών πρωτοβουλιών για συνέχιση εργασιών, εμπλοκής ΔΕΚ, στασιμότητας όλων των έργων (ακυρωτική απόφασης ΣΤΕ) και της «εκλογίκευσης» του εγχειρήματος (ΣΔΛΑΠ, με σενάριο μεταφοράς 250 εκ. κ. μ.)

15

(2006 – 2014)

2006

Ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης & έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης για τις ΛΑΠ Αχελώου & Πηνειού (Υπουργός Γ. Σουφλιάς).
Συνέχιση εργασιών φράγματος Συκιάς και σήραγγας.

2007

Νέα (4η) προσφυγή στο ΣΤΕ, εκδίκαση (2/11/2007) & εμπλοκή του Δικαστηρίου

2009

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Απρόσκοπτη συνέχιση εργασιών & ομαλή χρηματοδότηση έργων (Υπουργός Γ. Σουφλιάς).

2010

Διακοπή όλων των εργασιών (Φεβρουάριος 2010) στα έργα του Αχελώου (Φράγμα Συκιάς & σήραγγα Πευκοφύτου).

2011

Εισήγηση εισαγγελέως ΔΕΚ. Αναμονή έκδοσης απόφασης του ΔΕΚ. Έγκριση δημοπράτησης εργασιών συντήρησης της σήραγγας μεταφοράς νερού. Έκδοση απόφασης ΔΕΚ.

2012

2013

Εκδίκαση της 4ης προσφυγής στο ΣΤΕ (15/2/2013).

2014

Το ΣΤΕ εκδίδει την ακυρωτική απόφαση αριθμ. 26/2014 (με σκεπτικό ότι το έργο εκτροπής 600 εκ. μ3 αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης - Ισχυρή μειοψηφία Αντιπροέδρου Ράντου κ.α μελών ΣΤΕ).

Έγκριση ΣΔΛΑΠ με σενάριο μεταφοράς στη Θεσσαλία 250 εκατ. μ3 νερού από Αχελώο.
Νέα προσφυγή (24/11/2014), από Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, τοπικούς φορείς Αιτωλοακαρνανίας και οικολογικές οργανώσεις, κατά των ΣΔΛΑΠ υδατικών διαμερισμάτων Θεσσαλίας- Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και κατά της ολοκλήρωσης των έργων Αχελώου.

Η περίοδος αποκλεισμού του σεναρίου μεταφοράς νερού από Αχελώο (ΣΔΛΑΠΤ, 2017) & «εξοβελισμού» από κάθε μελλοντικό σχεδιασμό (Χωροταξικό, ΕΣΣΕΚ, ΣΔΛΑΠΤ)

(2015 - 2021)

2015

Συζήτηση της προσφυγής για τα ΣΔΛΑΠΤ στο ΣτΕ (4/3/2015).
Πλήρης στασιμότητα στα έργα Άνω Αχελώου.

2016

Πρόβλεψη χρηματοδότησης (ΣΑΕ) για συντήρηση των έργων Αχελώου.

Παρέμβαση Φάμελλου (στους μελετητές της 1^η αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠΤΘ, 2017).

2017

Έγκριση ΑΕΠΟ (34701/4-8-2017) ΥΗΕ Μεσοχώρας (Σ. Φάμελλος).

Έγκριση 1^{ης} αναθεώρησης ΣΔΛΑΠΤ (29/12/2017) χωρίς μεταφορά από Αχελώο.

2018

Πρόσφυγή (11/9/2018) στο ΣτΕ (του Συνδέσμου κατακλυζομένων Μεσοχώρας) κατά της ΑΕΠΟ του ΥΗΕ Μεσοχώρας.

2019

Έγκριση Χωροταξικού και ΕΣΣΕΚ χωρίς έργα Αχελώου.

2020

Έκδοση ακυρωτικής απόφασης από το ΣτΕ (2230/11-11-2020) για την ΑΕΠΟ Μεσοχώρας, με το σκεπτικό ότι «δεν έγινε επανεξέταση της ΑΕΠΟ και συμβατότητά της με τις αναθεωρήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών και με το αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο Θεσσαλίας».

16

2021

2022

Γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕΣΥΧΩΘΑ), ότι το Υδροηλεκτρικό Έργο (ΥΗΕ) Μεσοχώρας στον ποταμό Αχελώο είναι συμβατό με τον Εθνικό και Περιφερειακό Χωροταξικό Σχεδιασμό. Σύνταξη Υποβολή από τη ΔΕΗ Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και έκδοση της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΣΤΕ-ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1993	1η προσφυγή περιβαλλοντικών οργανώσεων για την έλλειψη ΜΠΕ για το σύνολο των έργων.
1994	Ακυρωτική απόφαση 2759/94 του ΣΤΕ.
1996 2000	2η προσφυγή στο ΣΤΕ. Το ΣΤΕ εκδίδει την απόφαση 3478/2000 για την διακοπή των εργασιών & στις 2 εργολαβίες που ξεκίνησαν το 1996 & 1997.
2003 2005	3η προσφυγή στο ΣΤΕ. Το ΣΤΕ εκδίδει την ακυρωτική απόφαση 1688/2005 , με το σκεπτικό ότι δεν υπάρχει εθνικό σχέδιο διαχείρισης υδατικών πόρων.
2006	Ψήφιση νομοθετικής ρύθμισης & έγκριση του σχεδίου διαχείρισης για τις ΛΑΠ Αχελώου & Πηνειού.
2006 2007-9	4η προσφυγή στο ΣΤΕ. Εκδίκαση το 2007 & εμπλοκή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) το 2009.
2010	Διακοπή όλων των εργασιών στα έργα του Αχελώου (Σήραγγα & φράγμα Συκιάς).
2011-12 2013-14	Εισήγηση εισαγγελέως ΔΕΚ. Αναμονή έκδοσης απόφασης του ΔΕΚ. Έκδοση απόφασης ΔΕΚ. Εκδίκαση της 4ης προσφυγής στο ΣΤΕ (15/2/2013). Ακυρωτική απόφαση 26/2014 του ΣΤΕ.

Ήδη έχουν συμπληρωθεί 8 χρόνια από την έκδοση της απόφασης 26/2014 του ΣτΕ και ακόμη η Πολιτεία δεν έχει επανακαθορίσει της αποφάσεις της για τα έργα Συκιάς και σήραγγας, με συνέπεια τα έργα να παραμένουν εγκαταλειμμένα και ασυντήρητα, με σοβαρούς κινδύνους από καταρρεύσεις.

Η στροφή των τελευταίων Κυβερνήσεων σε μια ενεργειακή πολιτική που, μεταξύ άλλων, χαρακτηρίζεται από την στήριξη επενδύσεων σε μεγάλα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα, δεν μπορεί να αγνοηθεί ως πιθανή παράμετρος στην παρατηρούμενη παρεμπόδιση έργων υδροηλεκτρικής ενέργειας (μεταξύ των οποίων και αυτά του Άνω Αχελώου, τα οποία έχουν μπει στον «πάγο»).

Η έντονη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας μας, που κορυφώθηκε τα τελευταία χρόνια (περίπου είκοσι ποσοστιαίες μονάδες πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της Ε.Ε), λόγω και της συνεχώς αυξανόμενης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από (εισαγόμενο) φυσικό αέριο, ουδόλως συγκίνησε τους κυβερνώντες, που συνεχίζουν να αγνοούν τα ημιτελή υδροηλεκτρικά έργα (Συκιά & σήραγγα).

ΕΡΓΑ ΑΝΩ ΑΧΕΛΩΟΥ

Η σκοπιμότητα των έργων

- ☐ Αποτρέπει τους κινδύνους ερημοποίησης της Θεσσαλίας (αποθέματα ασφαλείας σε περίοδο ξηρασίας), αποτρέπει την καταστροφή των επιφανειακών (Πηνειός, Κάρλα) και κυρίως υπόγειων οικοσυστημάτων
- ☐ Επιλύει προβλήματα ύδρευσης - άρδευσης
- ☐ Συμβάλλει στη διατήρηση του στρατηγικού πλεονεκτήματος της χώρας στο γεωργικό τομέα
- ☐ Συμβάλλει αποφασιστικά στην παραγωγή ενέργειας
- ☐ Ενισχύει την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλίας

Οι αντίπαλοι των
έργων Άνω Αχελώου,
που συμπράττουν
κατά καιρούς έχοντας
τελείως διαφορετικές
αφετηρίες

1. Οι «Οικολόγοι» για λόγους εντυπωσιασμού ή από άγνοια και ίσως με στόχους πολιτικούς.
2. Οι Αιτωλοακαρνάνες με πρόθεση να επιτύχουν περισσότερα αντισταθμιστικά οφέλη στην περιοχή τους.
3. Όσοι επεδίωξαν μόνο ενεργειακή εκμετάλλευση των νερών του Αχελώου και η ΔΕΗ (αρχικά) επειδή δεν επιθυμούσε να έχει συνδιαχειριστές του νερού άλλους χρήστες.
4. Χώρες της Ε.Ε. που δεν επιθυμούσαν την ανάπτυξη της Θεσσαλίας, φοβούμενες μελλοντικό ανταγωνιστή τους στην κτηνοτροφία και τα κτηνοτροφικά προϊόντα.

Ο ΑΡΧΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΔΕΗ)

- I. ΦΡΑΓΜΑ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ, ΣΗΡΑΓΓΑ ΚΑΙ ΥΗΣ ΓΛΥΣΤΡΑΣ
- II. ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ, ΚΑΙ ΥΗΣ (ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ)
- III. ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΑΝΩ ΡΟΥ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ
- IV. ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΕΥΚΟΦΥΤΟΥ
- V. ΦΡΑΓΜΑ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΠΑΜΙΣΟ
- VI. ΣΗΡΑΓΓΑ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ - ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
- VII. ΦΡΑΓΜΑ ΠΥΛΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΠΟΡΤΑΪΚΟ
- VIII. ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑ ΣΗΡΑΓΓΑ ΠΥΛΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ
- IX. ΦΡΑΓΜΑ ΜΑΥΡΟΜΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΗΣ
- X. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
- XI. ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ - ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Πίνακας τεχνικών στοιχείων έργων Αχελώου

23

ΕΡΓΟ	ΥΨΟΣ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ (Μέτρα)	ΜΗΚΟΣ ΣΤΕΨΗΣ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ (Μέτρα)	ΩΦΕΛ. ΟΓΚΟΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ (εκατ. μ3)
ΦΡΑΓΜΑ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ	135	673	228
ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ	150	397	502
ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ	ΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ 17.315 μ.	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΜΕΤΡΟΣ 6,00 μ.	
<u>ΣΤΑΘΜΟΣ</u>	<u>ΙΣΧΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥ : MW</u>	<u>ΕΝΕΡΓΕΙΑ : GWh/έτος</u>	
ΥΗΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ	160	384	
ΥΗΣ ΣΥΚΙΑΣ	60	154	
ΥΗΣ ΠΕΥΚΟΦΥΤΟΥ	<u>160</u>	<u>486</u>	
ΣΥΝΟΛΟ	380 MW	1.024 GWh/έτος	

Γενική άποψη φράγματος Μεσοχώρας

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=l6KNiNlSLio>

24

Η Μεσοχώρα είναι αυτόνομο ΥΗΕ (για την παραγωγή ενέργειας) που μπορεί να λειτουργεί ανεξάρτητα αν γίνουν ή όχι τα έργα (Συκιά - σήραγγα) μεταφοράς «εκτροπής». Αν και ολοκληρωμένη από το 2001, ταλαιπωρείται από το ΣτΕ γιατί συνδέθηκε στην ΜΤΕ (ως μη όφειλε) με την εκτροπή !

An aerial photograph showing the Mesochoria Dam, a large concrete structure with a spillway, situated in a deep valley. The surrounding mountains are covered in dense green forest. A road and a small reservoir are visible in the foreground.

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 135 μ.
Μήκος στέψης 673 μ.
Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα 228 εκατ. κ.μ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
Οκτώβριος 2022

Γενική άποψη ΥΗΣ Μεσοχώρας (Γλύστρα)

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=hdXSdbDSz2g&t=12s>

25

Ο ολοκληρωμένος (από το 2001) Υδροηλεκτρικός σταθμός Γλύστρας με 5 ορόφους κάτω από το έδαφος

ΥΗΣ Γλύστρας

Ισχύς : 165 MW

Παραγωγή : 362 GWh

Έργο ολοκληρωμένο από το 2001, που δεν λειτουργεί !

Κώστας Γκούμας Οκτώβριος 2022

Γενική άποψη ημιτελούς φράγματος Συκιάς

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=pKQdrRJfXoo>

27

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 150 μ.

Μήκος στέψης 397 μ.

Μέγιστο ύψος από θεμελίωση 175 μ.

Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα 502 εκατ. κ.μ.

Γενική άποψη εξόδου σήραγγας μεταφοράς (Πευκόφυτο)

Σχετικό video με λήψεις drone εδώ :

<https://www.youtube.com/watch?v=8FRWAF95Ajs&t=296s>

28

Ολικό μήκος

17.315 μ.

Εσωτερική διάμετρος

6,00 μ.

Υψόμετρο υδροληψίας

+ 470 μ.

Υψόμετρο εξόδου

+ 433,5 μ.

Σημείο Γκούρας Οκτώβριος 2022

Γενική άποψη εργοταξίου σήραγγας μεταφοράς (Πευκόφυτο) (Προκατασκευασμένα στοιχεία επένδυσης σήραγγας)

29

Φωτό Γ. Κολτσιδας - 29/8/2018

Κώστας Γκούμας, 9 Ιανουαρίου 2019

Ανακρίβειες και «Μύθοι»

30

- ❑ Ανακρίβεια ότι τα έργα του Άνω Αχελώου είναι «Φαραωνικά». Όπως έλεγε ο αείμνηστος καθηγητής Γ.Α. Χατζηλάκος, πρόκειται για μεγάλα μεν, αλλά συνηθισμένα έργα μεταφοράς νερού, όπως αυτά που έχουν κάνει εδώ και χρόνια στις ΗΠΑ (Καλιφόρνια), στην Κύπρο (έργο Βασιλικού & Διάριζου), αλλά και στην ίδια την χώρα μας (από τους ποταμούς Εύηνο και Μόρνο, στο λεκανοπέδιο της Αθήνας).
- ❑ Μύθος ότι τα έργα του Άνω Αχελώου είναι «ακριβά». Σύμφωνα με τα στοιχεία των διαφανειών 31 - 32 , το κόστος για κάθε ευρώ/ h3 ταμιευόμενου νερού (στο φράγμα Συκιάς), δεν ξεπερνά το 1 - 2 ευρώ και είναι από τα πιο φθηνά σε σχέση με άλλα μεσαία ή μικρότερα έργα ταμίευσης της Θεσσαλίας.

Πίνακας δαπάνης έργων Αχελώου

ΕΡΓΟ	ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ (εκατομμύρια €)	ΥΠΟΛΟΙΠΟΜΕΝΗ ΔΑΠΑΝΗ (εκατομμύρια €)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ (εκατομμύρια €)
ΥΠΕ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ (ΦΡΑΓΜΑ+ΥΠΕ ΓΛΥΣΤΡΑΣ)	330	50	380
ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ	140	100	240
ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ	170	60	230

Κόστος m³ νερού από έργα Αχελώου

ΕΡΓΟ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΝΕΡΟΥ (hm ³)	ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ (ΧΙΛ. ΕΥΡΩ)*	ΚΟΣΤΟΣ ΕΝΟΣ M ³ ΝΕΡΟΥ (ΕΥΡΩ)*
Φράγμα Συκιάς	600	240.000	0,78
Σήραγγα εκτροπής		230.000	

* ΧΩΡΙΣ ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Κόστος ενός m³ νερού/έργο ταμίευσης

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (hm ³)	ΚΟΣΤΟΣ (εκατ. ευρώ)*	ΚΟΣΤΟΣ (m ³ νερού/ευρώ) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΚΟ	1,6	9,0	5,65
ΛΙΒΑΔΙΟΥ	1,8	7,5	4,12
ΣΜΟΚΟΒΟΥ	65,0	202,0	3,10
ΠΑΛΙΟΔΕΡΑΙ	60	150,0**	2,50
ΔΕΛΕΡΙΩΝ	6,4	15,0**	2,34
ΤΑΥΡΩΠΟΥ	120,0	254,0	2,11
ΑΓΙΟΝΕΡΙΟΥ	13,0	20,0**	1,53
ΝΕΟΧΩΡΙΤΗ	32	41,0**	1,28
Φράγμα Συκιάς + Σήραγγα	502 (600)	470**	0,94 (0,78)

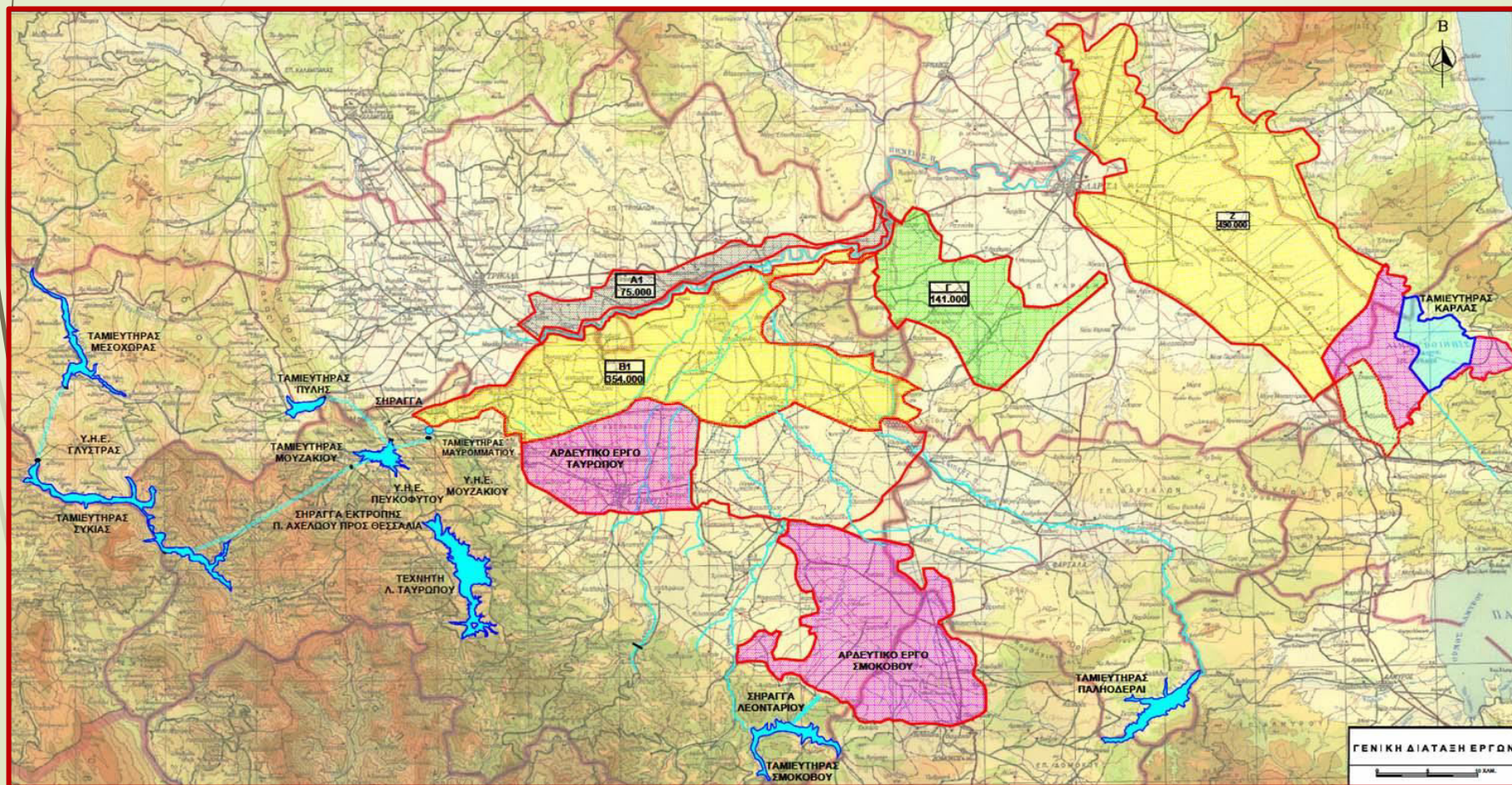
*Φράγμα - υποχειριστής (όχι αντλιοστάσια - δίκτυα μεταφοράς και διανομής)

** Προϋπολογισμός μελέτης - έργο υπό κατασκευή

Ανακρίβεις και «Μύθοι»

33

- **Μύθος** ότι τα νερά του Αχελώου θα χάνονται στη θάλασσα γιατί δεν υπάρχουν μελέτες και δίκτυα μεταφοράς - διανομής. Υπήρχαν κατάλληλες μελέτες (Μελέτη Λ. Λαζαρίδη, 1997 - ΕΥΔΕ/Αχελώου) οι οποίες προέβλεπαν πως θα μεταφερθούν τα νερά Αχελώου στην Θεσσαλική πεδιάδα. Άλλωστε παντού στον κόσμο, προηγούνται τα έργα ταμίευσης νερού (φράγματα, ταμιευτήρες, κλπ.) και ακολουθούν τα δίκτυα μεταφοράς - αρδευτικά έργα.

Ανακρίβεις και «Μύθοι»

34

- ❑ Τα έργα του άνω Αχελώου, ταλαιπωρήθηκαν κατ' εξακολούθηση από την Δημόσια Διοίκηση, ΣΤΕ κλπ. (με παραλείψεις, αστοχίες ή/και υπονομεύσεις), συκοφαντήθηκαν, όσο κανένα μεγάλο έργο στη χώρα μας, από Αιτωλοακαρνάνες, από «Ταλιμπάν» της Οικολογίας και από διάφορες άλλες σχετικές οργανώσεις, οι οποίες έφθασαν στο σημείο να προκαλέσουν μέχρι και την εικονική «Δίκη του Αχελώου» (1996).
- ❑ Είναι έργα κατ' εξοχήν περιβαλλοντικά με θετική συνεισφορά στα επιφανειακά (Πηνειός, Κάρλα) και υπόγεια οικοσυστήματα (έλλειμμα 3.000 hm³), στην αντιμετώπιση ξηρασίας (στρατηγικό απόθεμα ασφαλείας) κλπ.

- Τα έργα του άνω Αχελώου, ταλαιπωρήθηκαν κατ' εξακολούθηση από την Δημόσια Διοίκηση, ΣΤΕ κλπ. (με παραλείψεις, αστοχίες ή/και υπονομεύσεις), συκοφαντήθηκαν, όσο κανένα μεγάλο έργο στη χώρα μας, από Αιτωλοακαρνάνες, από «Ταλιμπάν» της Οικολογίας και από διάφορες άλλες σχετικές οργανώσεις, οι οποίες έφθασαν στο σημείο να προκαλέσουν μέχρι και την εικονική «Δίκη του Αχελώου» (1996).

GREENPEACE

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 52γ, 10681 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 38 40 774-5, FAX 38 04 008
52ε, ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΡΙΓΙΣ ΣΤΡ. 10681 ΑΘΗΝΑΣ, GREECE TEL. +30 1 38 40 774-5 FAX +30 1 38 04 008

Κωνσταντίνος Γκούμας
ΓΕΩΤΕΕ
Μεγάλου Αλεξάνδρου & Μανδηλαρά 19
414-22 Λάρισα

Αθήνα, 28 Νοεμβρίου 1996

Αγαπητέ κ. Γκούμα,

Σας αποστέλλω το κατηγορητήριο με βάση το οποίο θα γίνει το άτυπο Ειδικό Περιβαλλοντικό Δικαστήριο με θέμα την **Εκτροπή του Αχελώου** στο οποίο συμμετέχετε ως μάρτυρας. Η παρέμβασή σας έχει προβλεφθεί για το Σάββατο, 7 Δεκεμβρίου και ώρα 13:45, και θα διαρκέσει, κατά το μέτρο του δυνατού, 10 λεπτά. Για την οικονομία της συζήτησης, το "Δικαστήριο" θα επιθυμούσε να επικεντρωθεί η κατάθεσή σας στα σημεία 3.στ, 3.ζ, 3.η, 4.α, και 4.β του κατηγορητηρίου.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας και τη συμβολή σας στο δημόσιο διάλογο για το τόσο σημαντικό ζήτημα της εκτροπής του Αχελώου.

Με εκτίμηση

Ηλίας Ευθυμόπουλος

Η Greenpeace είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση που μέσα από ολοκληρωμένες εκστρατείες και μη βίαιες μορφές δημιουργικής αντιπαράθεσης αποκαλύπτει και αναδεικνύει τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα και πιέζει για τις ουσιώδεις εκείνες λύσεις που είναι απαραίτητες για ένα μέλλον πράσινο και ειρηνικό.

ΑΝΤΙ-ΝΑΤΟ ΕΛΛΑΣ

Δημοσθένης Ν. Μαριωνάς
Δρ Ευρωπαϊκού Δικαίου

Γιώργος Αθ. Χατζηλάκος
Δρ Γεωργικής Μηχανικής

Η ΔΗΘΕΝ ΔΙΚΗ

ένα ανεπίτρεπτο παιχνίδι
με τα όσια και τα ιερά

ΠΑΝΘΕΣΣΑΔΙΚΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΠΑΣ.Ε.)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ
ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΩ ΡΟΥ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ

«έλλα»
Λάρισα 2002

Περισσότερα εδώ :

https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/1996_11_28_greenpeace_klisi_stin_diki_ahelooy.pdf

Ανακρίβεις και «Μύθοι»

36

- ❑ **Ανακρίβεια** ότι το ΣΤΕ έχει «απορρίψει» το έργο. Το ΣΤΕ, δεν αποφασίζει αν πρέπει ή όχι να γίνει ένα έργο, κάτι που είναι αρμοδιότητα της Κυβέρνησης - Βουλής. Το ΣΤΕ κάνει τον έλεγχο νομιμότητας (σύμφωνα με την νομοθεσία της χώρας και της ΕΕ) του έργου και γνωμοδοτεί αν έγινε ή όχι σύννομα. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο από το 1994 μέχρι το 2014 εκδόθηκαν 12 ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ (Ολομέλεια, Ε' τμήμα, επιτροπή αναστολών) και 1 του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Για τις ενίοτε αλληλοαναιρούμενες αποφάσεις του ΣΤΕ, γράφηκε ότι «έγινε υπέρβαση των ορίων της δικαστικής εξουσίας» (Γ. Σιούτη, καθηγήτρια ΕΚΠΑ) και περί «δικαστικού ακτιβισμού» (Ε. Τροβά, Περιοδικό ΠερΔικ 1/2001).

Χαρακτηριστικά παραδείγματα άλλων χωρών*

* <https://www.itia.ntua.gr/blog/2014/01/24/%CE%B5%CE%BA%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AD%CF%82-%CF%80%CE%BF%CF%84%CE%B1%CE%BC%CF%8E%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CF%8E%CE%BD-%CE%B9%CE%BD%CE%B4%CE%AF/>

37

- ❑ Στις αρχές της δεκαετίας 2000, στην Ινδία ξεκίνησε το μεγαλύτερο παγκοσμίως υδραυλικό έργο με το τίτλο «Εθνικό Πρόγραμμα Ένωσης Ποταμών», το οποίο ενδεικτικά περιλαμβάνει την κατασκευή 3.000 ταμιευτήρων και εκτροπές ποσοτήτων υδάτων 178 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων (εκατοντάδες φορές μεγαλύτερη από την εκτροπή του Αχελώου). Το Ινδικό Συμβούλιο Επικρατείας όχι μόνο δεν στάθηκε με δυσπιστία απέναντι στο θέμα, αλλά το 2002 κάλεσε την Ινδική Κυβέρνηση να ιδρύσει μία task force και να εξασφαλίσει την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

- ❑ Αντίστοιχα στην Πορτογαλία ολοκληρώθηκε η κατασκευή έξι μεγάλων υδροηλεκτρικών ταμιευτήρων με εθνική χρηματοδότηση, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα κατά την διάρκεια σχεδιασμού και υλοποίησης των έργων. Οι φορείς της χώρας συζήτησαν γύρω από ένα τραπέζι και έλυσαν άμεσα μικρά και μεγάλα διαχειριστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα των νέων έργων. Έτσι έφτασαν στο σημείο να κατασκευάζουν πλέον το μεγαλύτερο υδροηλεκτρικό έργο στην Ευρώπη στον ποταμό Tamega.

❑ Μύθος ότι χρειάστηκαν πολλά χρόνια για τις εργασίες κατασκευής (1993 - 2013).

39

Φράγμα Συκίας : Εργασίες : 93 μήνες - Διακοπή (ΣΤΕ) + Καθυστερήσεις : 147 (61%)
Σήραγγα : Εργασίες : 108 μήνες - Διακοπή (ΣΤΕ) + Καθυστερήσεις : 132 (55%)

ΠΙΝΑΚΑΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΥΚΙΑΣ 1993-2013 (240 μήνες)

ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	ΙΑΝ-ΔΕΚ	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΕ ΝΕΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ-ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗ			8ος	10ος 2000				ΔΙΑΚΟΠΗ ΛΟΓΩ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΕ 11ος 2003 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ					
ΔΙΑΚΟΠΗ									11ος 2000	5ος 2006				

ΦΡΑΓΜΑ ΣΥΚΙΑΣ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	ΙΟΥΛ-ΔΕΚ	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	ΙΑΝ-ΜΑΡΤΙΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	6ος 2006				ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΛΟΓΩ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΕ			
ΔΙΑΚΟΠΗ					2ος 2010			3ος 2013

ΠΙΝΑΚΑΣ-ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΗΡΑΓΓΑΣ ΠΕΥΚΟΦΥΤΟΥ 1993-2013

ΣΗΡΑΓΓΑ	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ	ΙΑΝ-ΔΕΚ	ΙΑΝ-ΙΟΥΝ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΕ ΝΕΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ-ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗ				3ος 1997				10ος 2000	ΔΙΑΚΟΠΗ ΛΟΓΩ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΕ		4ος	5ος 2005	ΔΙΑΚΟΠΗ
ΔΙΑΚΟΠΗ								11ος		3ος			6ος 2005	5ος 2006

ΣΗΡΑΓΓΑ	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	ΙΟΥΛ-ΔΕΚ	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	1ος-12ος	ΙΑΝ-ΜΑΡΤΙΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	6ος 2006				ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΛΟΓΩ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΣΤΕ			
ΔΙΑΚΟΠΗ					2ος 2010			3ος 2013

Κωστής Ι. Κουμάς Οκτώβριος 2022

Επειδή ο χρόνος είναι περιορισμένος, πριν αναφερθώ στις εναλλακτικές λύσεις για την προοπτική των έργων, θα παραθέσω ορισμένα προσωπικά μου σχόλια, απόψεις και συμπεράσματα, που εξηγούν σε ένα βαθμό την διαχείριση των έργων Αχελώου από πολιτικής και κοινωνικής σκοπιάς τα τελευταία 30 χρόνια :

- ✓ Παρότι το εγχείρημα μεταφοράς υδάτων από τον Αχελώο είχε επανειλημμένα λάβει την πολιτική επικύρωση της Ελληνικής Βουλής με συντριπτικές πλειοψηφίες, «θύλακες» ακτιβιστών, οικονομικά - ενεργειακά συμφέροντα, αλλά ορισμένα κόμματα με τοπικές κοινωνίες, πολέμησαν λυσσαλέα το έργο, το ενέπλεξαν σε ατέρμονες περιβαλλοντικές και κοινωνικές συζητήσεις και με την εργαλειοποίηση των διαδικασιών ενός ανώτατου δικαστηρίου (όπως το ΣΤΕ), κατόρθωσαν να το καθυστερήσουν για σχεδόν είκοσι χρόνια και να απαξιώσουν μια επένδυση άνω των 600 εκατ. ευρώ.

- ✓ Κάθε χρόνος που περνάει «γεννά» όλο και υψηλότερα υδατικά ελλείμματα, περισσότερα προβλήματα στο περιβάλλον, επιβαρύνει περαιτέρω το ήδη υψηλό κόστος παραγωγής (μειώνοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και το αγροτικό εισόδημα) και μεγαλώνει την αβεβαιότητα για την υδατική ασφάλειά μας από (συχνά επαναλαμβανόμενα) κλιματικά φαινόμενα, όπως η ξηρασία και οι πλημμύρες.
- ✓ Εάν σήμερα περιοριστούμε στο τοπικό υδατικό δυναμικό (της λεκάνης Πηνειού) χωρίς ενίσχυση από τον Αχελώο, τότε θα πρέπει αρκετοί καλλιεργητές να εγκαταλείψουν την γη τους και όσα επένδυσαν σ' αυτή και να αναζητήσουν αλλού την τύχη τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους και συνολικά για την χώρα.
- ✓ Πεποίθησή μου είναι ότι η οριστική εξάλειψη του καταστροφικού υδατικού ελλείμματος και η αποκατάσταση των υπόγειων οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας, μπορεί να γίνει μόνο με «δανεικά» νερά από τον Αχελώο.

- ✓ Όταν και εφόσον ολοκληρωθούν τα έργα της Συκιάς και της σήραγγας μεταφοράς, τότε η άρδευση αγροτικών εκτάσεων στη Θεσσαλία με νερό από τον Αχελώο, μπορεί να αποτελέσει (υπό προϋποθέσεις) μια μελλοντική επιλογή για τις επόμενες γενιές.
- ✓ Σε κάθε περίπτωση, στην παρούσα φάση, θεωρώ ότι χρέος της Πολιτείας αλλά και όλων μας αποτελεί η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων, η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας από αυτά και φυσικά η ανάταξη των οικοσυστημάτων το ταχύτερο δυνατό.
- ✓ Επίσης, στον βαθμό που υπάρχει η πολιτική βούληση και ο σεβασμός στα δικαιώματα των επόμενων γενεών, ο σχεδιασμός των αναγκαίων έργων και παρεμβάσεων θα πρέπει να προσλάβει ένα δεσμευτικό χαρακτήρα, με την εκπόνηση ενός εφαρμοστικού σχεδίου (masterplan).

Συμπερασματικά :

- Η διαχείριση των έργων μεταφοράς ενός μέρους των υδάτων του Άνω Αχελώου στη Θεσσαλία, ήταν κατώτερη των αρχών μιας σύγχρονης Δημοκρατίας.
- Ο διάλογος μεταξύ Πολιτείας (με τους θεσμούς της) και κοινωνίας (με τους φορείς της) διαχρονικά ήταν προβληματικός, αντιεπιστημονικός, ανεπαρκής ή/και προσχηματικός. Επικράτησαν οι ιδεοληψίες, οι εμμονές, οι ακραίες φωνές και οι μικροκομματικές - τοπικιστικές αντιλήψεις ή/και τα συμφέροντα.
- Ακόμη και σήμερα, μεγάλο μέρος του Αθηνοκεντρικού κράτους και της χώρας, δεν μπόρεσε να αντιληφθεί την πολλαπλή σκοπιμότητα, την τεράστια συμβολή που θα έχει το έργο στην ανάπτυξη της χώρας, την καθοριστική σημασία του για το περιβάλλον, αλλά και το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ενόψει της κλιματικής κρίσης.

Οι προοπτικές για την τύχη των έργων

Μετά από μια μακρά περίοδο 30 και πλέον ετών με εμπόδια, καθυστερήσεις ή/και παλινδρομήσεις στην πορεία των έργων, με το επιστημονικό διάλογο να έχει εξαντληθεί, τα «υπέρ ή κατά των έργων» να είναι ήδη ξεπερασμένα, τα υδατικά - περιβαλλοντικά προβλήματα της Θεσσαλίας να διογκώνονται και την κλιματική κρίση να μας δείχνει τα «δόντια» της, επιβάλλεται να αποφασίσουμε με σοβαρότητα και νηφαλιότητα την τύχη των ημιτελών έργων του Άνω Αχελώου.

Όπως όλοι πλέον έχουν αντιληφθεί, η υπόθεση των έργων μεταφοράς (εκτροπής) υδάτων από τον Αχελώο προς το Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας είναι ένα καθαρά ΠΟΛΙΤΙΚΟ ζήτημα.

Οι προοπτικές για την τύχη των έργων

Συνεπώς, πριν από οποιαδήποτε ενέργεια από τα όργανα της Διοίκησης για επανεκκίνηση και ολοκλήρωση ή όχι των έργων, απαιτείται προηγουμένως η επιβεβαίωση από το πολιτικό σύστημα του συνόλου των βασικών παραμέτρων που συνθέτουν την σκοπιμότητα της εκτροπής Αχελώου.

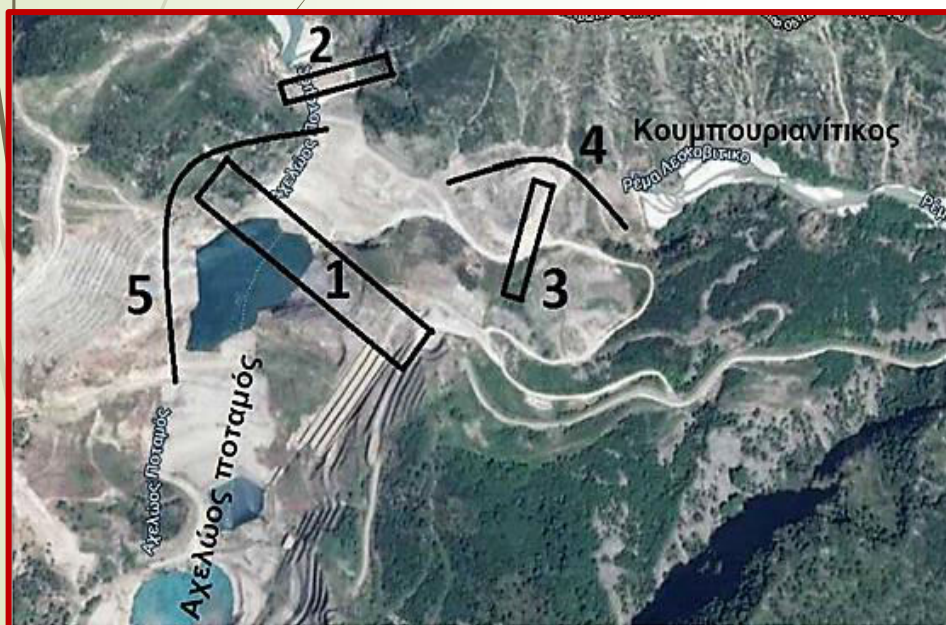
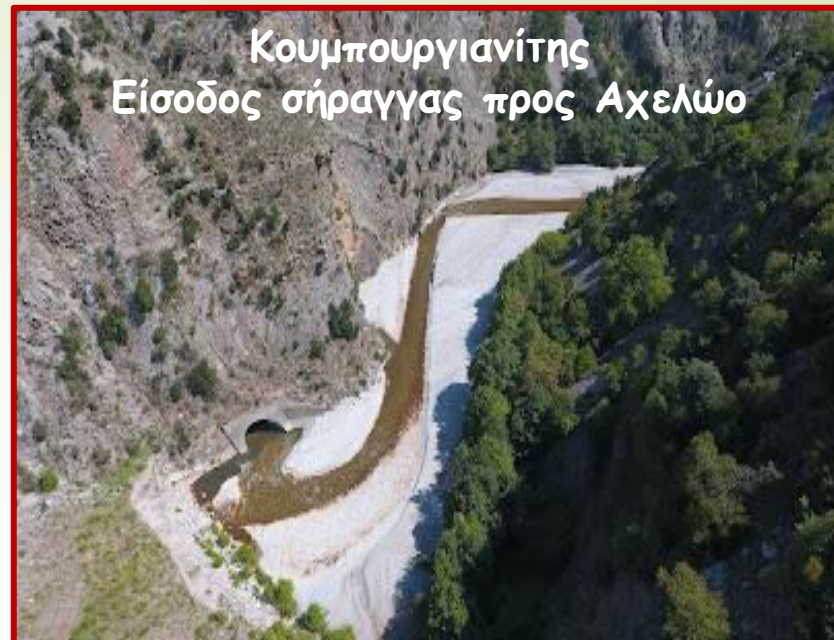
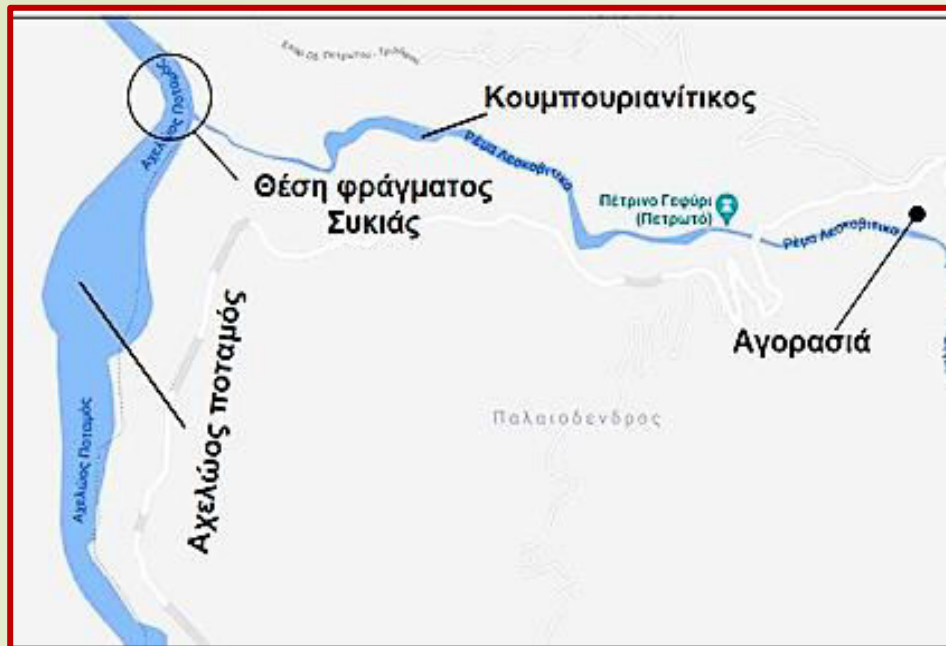
Συγκεκριμένα πρέπει να γίνει αποδεκτό ότι παραμένει η ανάγκη ενίσχυσης του υδατικού δυναμικού του ΥΔΘ για κάλυψη των αρδευτικών αναγκών, η ανάγκη δημιουργίας υδατικών αποθεμάτων για αποκατάσταση των υπόγειων υδροφορέων που βρίσκονται στα όρια της οικολογικής κατάρρευσης (αλλά και ως «άμυνα» απέναντι σε φαινόμενα έντονης λειψυδρίας), η ανάγκη ανακούφισης των επιφανειακών οικοσυστημάτων (ποταμοί) που κάθε χρόνο «στεγνώνουν» από τις υπεραντλήσεις, η ανάγκη υποκατάστασης χιλιάδων γεωτρήσεων που καθιστούν αναποτελεσματική οποιαδήποτε προσπάθεια ελέγχου των αντλήσεων και της οικολογικής προστασίας και βεβαίως να συμφωνηθεί η παραγωγή της ιδιαίτερα πολύτιμης ενέργειας από ΑΤΕ (υδροηλεκτρική ενέργεια), είτε κατά τον ρου του Αχελώου (ΥΗΕ Συκιάς) είτε προς το ΥΔΘ (Μουζάκι, Μαυρομάτι) κλπ.).

Οι λόγοι που συνηγορούν για οριστική απόφαση της τύχη των έργων

Από την εξίσωση του προβλήματος αυτού δεν μπορούμε και δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι η συνεχής παράταση της θλιβερής αυτής εκκρεμότητας από το 2010, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια (ανθρώπων, περιουσιών και περιβάλλοντος) και το περιβάλλον όπως πιστοποιούν επανειλημμένα (2010, 2019) στις εκθέσεις τους οι επιστήμονες εμπειρογνώμονες που κάλεσε η Πολιτεία.

Οι λόγοι για τους οποίους είναι επιβεβλημένη μία οριστική απόφαση για τα έργα Άνω Αχελώου αναλύονται παρακάτω :

1. Δημιουργούνται ιδιαίτερα αυξημένοι κίνδυνοι καταστροφών στην κοιλάδα Αχελώου με σοβαρές πιθανότητες απώλειας ανθρώπινων ζωών και περιουσιών [Το 2010 επιτροπή εμπειρογνομένων της ΕΕ (Pr. Louis Berge, Bernard Tadreu, Καθηγητής Γ. Κούκης και Δρ. Νικ. Μουτάφης) πρότεινε σειρά μέτρων προς αποφυγή κινδύνων που δημιουργεί η εγκατάλειψη των έργων Αχελώου, ενώ 9 χρόνια αργότερα (2019), οι τεχνικοί σύμβουλοι Γ. Ντουινιάς και Ι. Καραβοκύρης παρέδωσαν νέα έκθεση για την κατάσταση στο έργο Συκιάς και τις προτάσεις τους.
2. Η επί δεκαετίες ύπαρξη των ημιτελών έργων και των εγκαταλειμμένων εργοταξίων δημιουργεί σοβαρές οικολογικές επιπτώσεις αφενός στο τοπίο αφετέρου στην λειτουργία των επηρεαζόμενων οικοσυστημάτων και (κυρίως) αυτό του ποταμού Αχελώου.
3. Τα έργα Άνω Αχελώου, λόγω της έκτασης που έλαβαν οι πολιτικές (και όχι μόνο) διαφωνίες, «ταξίδευσαν» ως θέμα συζήτησης στα πέρατα του κόσμου και σίγουρα είναι πολύ γνωστές (τουλάχιστον) στις Ευρωπαϊκές χώρες και την ΕΕ. Συνεπώς η συνέχιση των ανώμαλης αυτής κατάστασης επιφέρει, χωρίς καμιά αμφιβολία, σοβαρή βλάβη στο κύρος της χώρας, και στους συμπολίτες μας στο εσωτερικό, κυρίως όμως διεθνώς.
4. Η έως σήμερα επένδυση στα έργα αυτά (από τα μέσα της δεκαετίας 1980 έως το 2010) ανέρχεται σε πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ, χωρίς έως σήμερα να έχει υπάρξει η αναμενόμενη οικονομική απόδοση των πόρων που επενδύθηκαν.
5. Η στασιμότητα σχετικά με τα έργα Αχελώου αποτελεί εκτός των άλλων έναν ιδιότυπο ανασταλτικό παράγοντα στην επίλυση του υδατικού - οικολογικού προβλήματος της Θεσσαλίας.
6. Η καταστροφική στασιμότητα των έργων για πολλά χρόνια, εγείρει επί της ουσίας ένα ζήτημα δημοκρατικής λειτουργίας και γεννά, κατά την άποψη μας, ηθικές και πολιτικές ευθύνες.

ΧΑΡΤΗΣ ΕΡΓΩΝ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΥΚΙΑΣ

1. Φράγμα Συκιάς
2. Πρόφραγμα Αχελώου
3. Πρόφραγμα Κουμπουριανίτικου
4. Σήραγγα εκτροπής Κουμπουριανίτικου
5. Σήραγγα εκτροπής Αχελώου

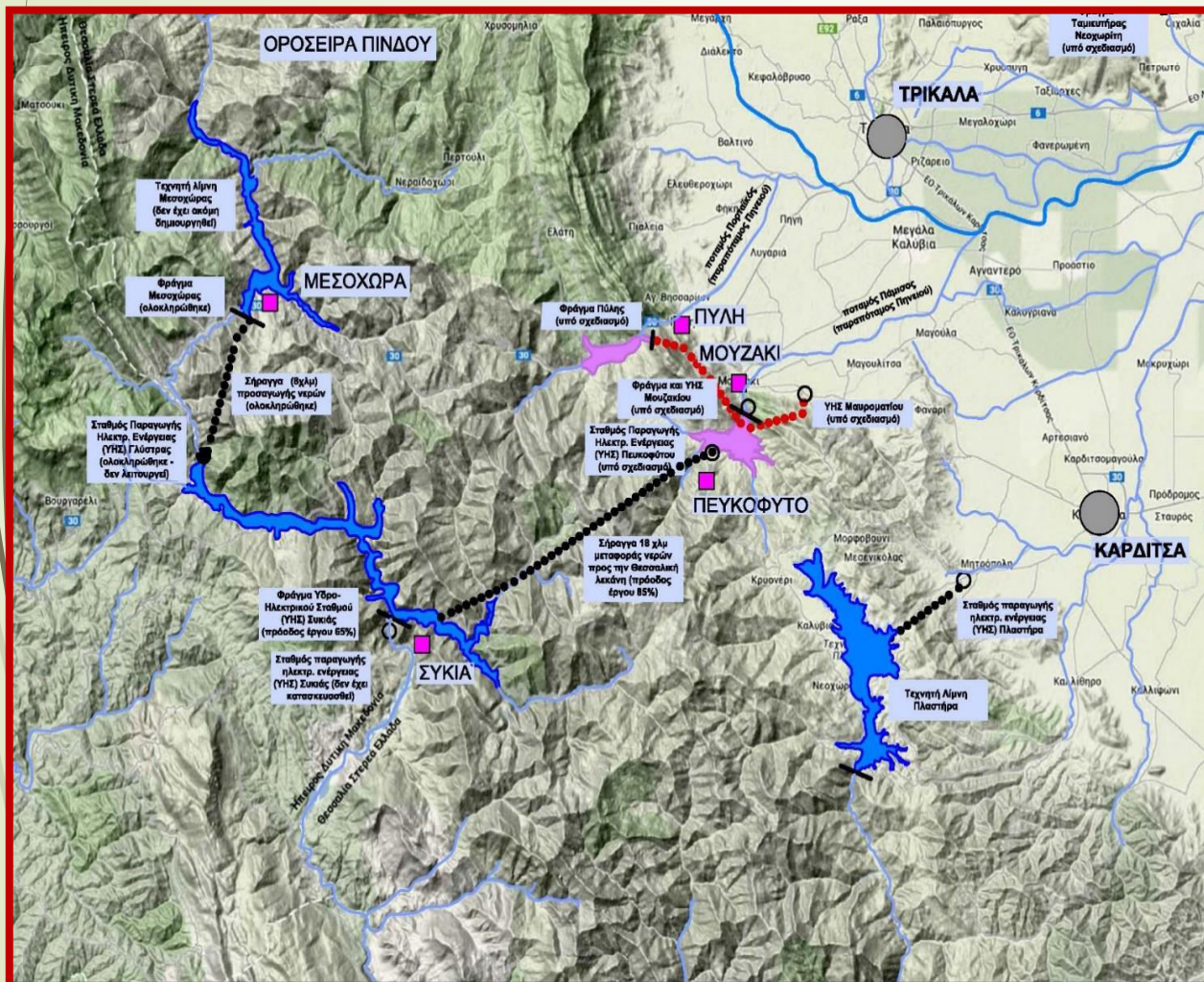

Για την υπέρβαση της απαράδεκτης αυτής κατάστασης στη Θεσσαλία, εάν θέλουμε να είμαστε σοβαροί και όχι επιλήσμονες των υποχρεώσεων μας στις επόμενες γενιές, οφείλουμε να κινηθούμε αποφασιστικά προς μια από τις δυο προσφερόμενες εναλλακτικές κατευθύνσεις :

- ❖ Η πρώτη είναι να περιορίσουμε δραστικά (ενδεικτικά : κατά ένα εκατομμύριο στρέμματα) τις αρδευόμενες εκτάσεις στα όρια της «υδατικής» φέρουσας ικανότητας του ΥΔΘ, ομολογώντας ταυτόχρονα τις ψευδαισθήσεις και τα αδιέξοδα των Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠΤ) του 2017 και παράλληλα να δρομολογήσουμε, χωρίς δισταγμούς, την καθαίρεση (κατεδάφιση) όλων των έργων «εκτροπής» (μεταφοράς νερού) από τον Αχελώο, την απομάκρυνση χωματισμών και σκυροδεμάτων που αποτελούν κίνδυνο για καταστροφές (πλημμύρες) και για οικολογική βλάβη και τελικά την «απελευθέρωση» του ποταμού και αποκατάσταση του τοπίου (που όπως θα δείτε στο video που ακολουθεί είναι σε άθλια κατάσταση).
- ❖ Η δεύτερη εναλλακτική είναι να κινηθούμε χωρίς άλλες κωλυσιεργίες και πολιτικάντικες ψευδό - οικολογικές αναστολές στην ΕΝΙΣΧΥΣΗ του δυναμικού του ΥΔΘ, με σύγχρονα αρδευτικά έργα μεταφοράς και διανομής νερού (εξοικονόμηση) και παράλληλα νέα έργα ταμιεύσεις νερού στα δυο ΥΔ (Θεσσαλίας και Αχελώου), ολοκληρώνοντας και τα αντίστοιχα έργα μεταφοράς (Συκιά και σήραγγα προς Μουζάκι).

Άλλη εναλλακτική λύση (τεχνικά) δεν υπάρχει.

Επιβάλλεται συνεπώς η άμεση συζήτηση για την τύχη των ημιτελών έργων του Αχελώου και η λήψη σχετικής απόφασης στη Βουλή, όπως ζητάει εδώ και ενάμιση χρόνο η Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ) !!

Περισσότερα στον σύνδεσμο [Κώστας Γκούμας Οκτώβριος 2022](https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2021_10_01_anafora_melon_edythe_gi_a_to_ydatiko_provlima_tis_thessalias_.pdf)

https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2021_10_01_anafora_melon_edythe_gi_a_to_ydatiko_provlima_tis_thessalias_.pdf

➤ Σε αντίθεση με την αβεβαιότητα πολλών μέτρων και περιφερειακών έργων, η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων επί του Άνω Αχελώου είναι εφικτή με ευνοϊκότερες οικονομικές προϋποθέσεις (η σχετική δαπάνη ολοκλήρωσης του φράγματος Συκιάς και της σήραγγας Πευκοφύτου δεν ξεπερνά τα 300 εκατ. €).

➤ Σε ρεαλιστικό χρονικό διάστημα 5-6 χρόνων, η μεταφορά από τον Αχελώο στη Θεσσαλία 250 εκατ. μ3 νερού, μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση του μείζονος οικολογικού προβλήματος και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει την υδατική ασφάλεια (από ξηρασία/ λειψυδρία) ενόψει και της κλιματική κρίσης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

50

Οι 17 στόχοι του ΟΗΕ για βιώσιμη ανάπτυξη και τα λόγια του Αντόνιο Γκουτέρες, συμπυκνώνουν όλα όσα θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας για την επίλυση των προβλημάτων που βιώνει η Θεσσαλία !

«Οι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι επίσης μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο καθήκον από το να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων»

Κώστας Γκούμας Οκτώβριος 2022

Σας ευχαριστώ

Summer School - Θερινό Σχολείο με θέμα :

«Μέτρα προσαρμογής του αγροτικού τομέα στις επιπτώσεις της
κλιματικής αλλαγής»

Κείμενο παρουσίασης στο Σεμινάριο - Summer School

**«Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας και οι προοπτικές του
Ταμιευτήρα Κάρλας σε συνθήκες κλιματικής κρίσης»**

(Κων/νος Γκούμας)*

B. Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας

**B3. Τα έργα μεταφοράς νερού από τον Άνω Αχελώο και η συμβολή
τους στην επίλυση του υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας»**

Εισαγωγή

Από την δεκαετία του '70, τα έργα του Άνω Αχελώου αποτέλεσαν αντικείμενο διεκδικήσεων των Θεσσαλικών φορέων και οργανώσεων από τις κυβερνήσεις της χώρας και είχαν μία μακρά πορεία με αμφισβητήσεις, οπισθοδρόμηση και υπαναχωρήσεις.

Από την πορεία αυτού του πολυσυζητημένου και παρεξηγημένου εγχειρήματος, που δίχασε την Ελληνική κοινωνία, είναι δύσκολο να επιλέξεις τους σημαντικότερους σταθμούς και να τους παρουσιάσεις στον περιορισμένο χρόνο ενός σεμιναρίου όπως το σημερινό.

Θα προσπαθήσω όμως να σας δώσω μια γενική εικόνα, ώστε να προσεγγίσετε αντικειμενικά την σημασία τους για την Θεσσαλία, να κατανοήσετε γιατί καθυστέρησαν τόσα χρόνια, να καταλάβετε ποιος ή τι έφταξε για τις αντιδράσεις που δημιουργήθηκαν και τέλος ποια πρέπει να είναι η τύχη των έργων αυτών που κινδυνεύουν να καταρρεύσουν και να απαξιωθεί μια επένδυση εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ.

Οι ενότητες που συνθέτουν μια πλήρη παρουσίαση αυτού του πολυσυζητημένου και παρεξηγημένου εγχειρήματος που δίχασε την Ελληνική κοινωνία, είναι αυτές της διαφάνειας 3.

Σήμερα, σχεδόν 25 χρόνια από το ξεκίνημα τους, είναι πλέον ξεπερασμένα και χωρίς νόημα τα συνθήματα «υπέρ» ή «κατά» του Αχελώου.

Αυτό που προέχει σήμερα είναι να αποφασίσουμε ποια θα είναι η τύχη τους.

Αν έπρεπε συνεπώς να σηματοδοτήσω την παρουσίαση μου με ένα επίκαιρο υπότιτλο, που να αποτυπώνει την δική μου οπτική αυτός θα ήταν ο εξής :

«Έργα Άνω Αχελώου : Από τις συμπληγάδες της αμφισβήτησης και της αντιπαλότητας σε μια ώριμη προσέγγιση για την οικολογική σημασία και τις προοπτικές ενός σημαντικού project ανάπτυξης».

Να διευκρινίσω πριν από όλα, ότι η παρουσίαση μου δεν αφορά το σύνολο των ΥΗΕ του Αχελώου, που κατασκευάστηκαν στον κάτω Αχελώο τις δεκαετίες 60' και 80' , τα οποία βλέπετε και στην διαφάνεια 6.

Θα αναφερθώ μόνο στα έργα του Άνω Αχελώου, δηλαδή στο ΥΗΕ Μεσοχώρας (Φράγμα και ΥΗΣ Γλύστρας) και ιδιαίτερα στο ΥΗΕ Συκιάς (Φράγμα) και την Σήραγγα μεταφοράς νερού προς την Θεσσαλία - τα οποία όπως είπαμε - γεωγραφικά βρίσκονται στην περιοχή της ορεινής Θεσσαλίας (από την οποία ξεκινάει ο Αχελώος).

Τα έργα Αχελώου ιστορικά εξελίσσονται σε έξη (6) διακριτές χρονικές περιόδους, στις οποίες υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις ή και καθοριστικοί σταθμοί, από την εποχή που πρωτοεμφανίστηκε ως ιδέα (1925) μέχρι σήμερα. (διαφάνεια 7).

Ιστορική αναδρομή

I. 1925 έως 1971 : Η «προϊστορική» περίοδος ιδεών & προτάσεων

Η ιδέα της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο στην Θεσσαλία, εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1925 από τον καθηγητή του ΕΜΠ Α. Κουτσοκώστα.

Ο ουσιαστικός σχεδιασμός όμως της αξιοποίησης των υδροηλεκτρικών έργων στα μεγάλα ποτάμια της χώρας μας, άρχισε την περίοδο που δημιουργήθηκε η ΔΕΗ (1955) και αργότερα με τις μελέτες SNC και E-Watt (1971). Την περίοδο της κατασκευής του ΥΗ έργου Ταυρωπού (1955-1960), ο καθηγητής Κουτσοκώστας, σε έκθεση του προς τη ΔΕΗ, έθεσε τις ιδέες του για εκτροπή του Αχελώου από τη Μεσοχώρα (και όχι από την Συκιά, όπως έγινε).

Ουσιαστικά η φάση αυτή αποτελεί την «προϊστορική» περίοδο των έργων του Άνω Αχελώου, τα οποία κυριάρχησαν κατά τα επόμενα χρόνια στα υδατικά θέματα της Θεσσαλίας.

II. 1972-1984 : Η περίοδος ζύμωσης και ανώριμων εξαγγελιών (1,2 δις κ. μ.)

Την περίοδο αυτή, η γεωργία εντατικοποιείται (στηριζόμενη σχεδόν αποκλειστικά στους υπόγειους υδροφορείς όπως σας ανέλυσα σε προηγούμενη ενότητα) και ήδη δημιουργούνται τα πρώτα περιβαλλοντικά προβλήματα, τα οποία έκτοτε διαρκώς οξύνονται.

Και ενώ υπάρχει προβληματισμός για την αντιμετώπιση της κατάστασης, διατυπώνεται από τον υδροενεργειακό Στ. Μαγειρία συγκεκριμένη πρόταση (1972), για την εκτροπή του Αχελώου στην Θεσσαλία μέσω ταμίευσης νερών στα ΥΗΕ Μεσοχώρας και Συκιάς.

Η πρόταση, μαζί με αυτές της ΔΕΗ, απασχολούν έντονα τους επιστημονικούς κ.α φορείς, που δημιουργούν ένα κίνημα πίεσης για την υλοποίηση των έργων.

Η ΔΕΗ προχωράει την μελέτη και προώθηση των έργων του Άνω Αχελώου (ως υδροηλεκτρικά) και το 1981 προκηρύσσεται διεθνής διαγωνισμός, που ακυρώνει η νέα κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ).

Λίγο αργότερα, την άνοιξη του 1983 γίνεται η πρώτη εξαγγελία Α. Παπανδρέου στο Κιλελέρ και το 1984 ανακοινώνεται η οριστική απόφαση της κυβέρνησης για την υλοποίηση του έργου εκτροπής Αχελώου.

Οι πρώτες αυτές εξαγγελίες (1983, 1984), ανεξάρτητα από τον βαθμό σοβαρότητας και προετοιμασίας έχουν θέσει πλέον το ζήτημα της εκτροπής Αχελώου σε μία τροχιά υλοποίησης.

III. 1985 - 1994 : Η περίοδος ωρίμανσης των έργων, αναζήτησης χρηματοδότησης, εμφάνισης των πρώτων εμποδίων & έλλειψης πολιτικής βούλησης

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και μετά, οι αγρότες της Θεσσαλίας αναζητώντας νερό για τις καλλιέργειες τους (και μη έχοντας εναλλακτική λύση), στρέφονται μαζικά στην άντληση νερού από υπόγειους υδροφορείς με την κατασκευή (με δικές τους δαπάνες) χιλιάδων γεωτρήσεων.

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από έντονο προβληματισμό για την επίλυση του υδατικού και περιβαλλοντικού προβλήματος της Θεσσαλίας.

Με την «ωρίμανση» της ιδέας της εκτροπής, η Πολιτεία προχωράει στις αναγκαίες μελέτες (δεκαετία 80), ξεκινούν οι διαδικασίες των διεθνών διαγωνισμών και οι πρώτες αποσπασματικές δημοπρατήσεις των προβλεπόμενων έργων, δηλαδή των 2 φραγμάτων (Μεσοχώρα, Συκιά) και της σήραγγας μεταφοράς.

Το 1985 γίνεται η έναρξη κατασκευής του ΥΗΕ Μεσοχώρας από την ΔΕΗ, ενώ το 1987 προκηρύσσεται από την κυβέρνηση ένας κολοσσιαίος διαγωνισμός, τόσο για το ΥΗΕ Συκιάς και την σήραγγα όσο και τα αρδευτικά στον κάμπο.

Και ενώ υπογράφεται (Ν.Δ, Κ. Μητσοτάκης) η σύμβαση με την εταιρία ΤΑΕΥΥΡΟ, μεσολαβούν οι εθνικές εκλογές (1993) και η σύμβαση ακυρώνεται από την νέα κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ, Α. Παπανδρέου).

Το έργο, έως τα μέσα της δεκαετίας του 1990 ήταν μετέωρο και δεν υπήρξε ουσιαστική πρόοδος, κυρίως από την έλλειψη πολιτικής βούλησης, αλλά και λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων.

Στα τέλη της περιόδου αυτή, εκδίδεται και η πρώτη ακυρωτική απόφαση του ΣΤΕ (έλλειψη συνολικής ΜΠΕ), θέτοντας το θέμα σε νέα τροχιά.

IV. 1995 - 2005 : Η περίοδος έναρξης των εργασιών και συνέχισης με διακοπές (προσφυγές & ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ)

Την περίοδο αυτή προωθούνται μικρότερα έργα ταμίευσης στη λεκάνη Πηνειού και η κατάσταση βελτιώνεται πρόσκαιρα.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1990 επιλέγεται ο αναπροσανατολισμός των κυβερνητικών επιλογών (ΥΠΕΧΩΔΕ, Κ. Λαλιώτης), οριστικοποιούνται για πρώτη φορά τα βασικά

χαρακτηριστικά του έργου, «εκλογικεύεται» η ποσότητα νερού (600 hm³) που θα μεταφερθεί στη Θεσσαλία και εγκρίνεται η μελέτη ΜΠΕ για το σύνολο των έργων. Ήδη τα έργα Συκιάς και σήραγγας, είναι ώριμα, δημοπρατούνται (1996 - 1997) και μέχρι τα τέλη του 2000 εκτελούνται απρόσκοπτα εργασίες χωρίς διακοπή από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η κατασκευή του ΥΗΕ Μεσοχώρας (ως αμιγώς υδροηλεκτρικό έργο), συνεχίζεται από τη ΔΕΗ.

Στις αρχές όμως του 2000, οι αλληπάλληλες προσφυγές και ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ, διακόπτουν τις εργασίες όλων των έργων.

Παρότι τα έργα προχωρούν μέσα από πολλές δυσκολίες, εξακολουθεί να αμφισβητείται ο συνολικός σχεδιασμός τους, να **ΜΗΝ** έχουν σαφές και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης και τέλος να **ΜΗΝ** έχουν εξασφαλισμένη χρηματοδότηση.

V. 2006 έως 2014 : Η περίοδος νομοθετικής πρωτοβουλίας για την συνέχιση εργασιών, εμπλοκής του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ, πρώην ΔΕΚ), στασιμότητας όλων των έργων (ακυρωτική απόφαση ΣΤΕ) και της «προσγείωσης» του εγχειρήματος (ΣΔΛΑΠ, με σενάριο μεταφοράς 250 εκ. κ. μ.)

Η περίοδος από τα μέσα της δεκαετίας του 2000, χαρακτηρίζεται από την νομοθετική πρωτοβουλία ψήφισης του Ν. 3481/2006 (γνωστός και ως Νόμος Σουφλιά) προκειμένου να συνεχιστούν τα έργα.

Οι δικαστικές διαμάχες που συνεχίζονται στη χώρα, μεταφέρονται και στην Ευρώπη το 2009, με την εμπλοκή του ΔΕΕ.

Καθοριστική της περιόδου αυτής είναι και η ακυρωτική απόφαση **26/2014 του ΣΤΕ**, η οποία οριστικοποιεί μεν την διακοπή των εργασιών, καθορίζει όμως σαφώς τις προϋποθέσεις για την εκ νέου αδειοδότηση όλων των έργων.

Ταυτόχρονα, με την απόφαση αυτή, το σχεδόν ολοκληρωμένο (από το 2001) ΥΗΕ Μεσοχώρας - Γλύστρας, μετά από πολλά χρόνια στασιμότητας (λόγω προσφυγών που το συνδέουν με την «εκτροπή»), αποδεσμεύεται επιτέλους από την «εκτροπή» και επιτρέπεται στη ΔΕΗ να το λειτουργήσει.

Τέλος με την έγκριση (ΦΕΚ Β 2561/25-9-2014) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ), η Θεσσαλία αποκτά για πρώτη φορά στην ιστορία της, το θεσμοθετημένο Σχέδιο Διαχείρισης (που απαιτούσε το ΣΤΕ) με σενάριο μεταφοράς 250 εκατ. κ. μ. νερού από τον Αχελώο.

VI. 2015 - 2022 : Η περίοδος αποκλεισμού της μεταφοράς νερού από Αχελώο (ΣΔΛΑΠ, 2017) & «εξοβελισμού» από κάθε μελλοντικό σχεδιασμό (Χωροταξικό, ΕΣΣΕΚ, ΣΔΛΑΠ)

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται κυρίως από την παρέμβαση Σ. Φάμελλου (στους μελετητές της 1^η αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠΘ, 2017), με την οποία αποκλείονται τα

σενάρια μεταφοράς νερού από τον Αχελώο στη Θεσσαλία και ουσιαστικά καταδικάζονται σε στασιμότητα για πολλά χρόνια τα ημιτελή έργα Συκιάς και σήραγγας.

Γενικότερα, την περίοδο 2016 - 2019, κυβερνητικές επιλογές «εξοβελίζουν» τα ημιτελή έργα Άνω Αχελώου, από κάθε μελλοντικό σχεδιασμό (Χωροταξικό, ΕΣΣΕΚ, ΣΔΛΑΠ) και τα καταδικάζουν να μείνουν «παγωμένα» μέχρι σήμερα με την νέα κυβέρνηση.

Ήδη (2022) έχουν συμπληρωθεί 8 χρόνια από την έκδοση της απόφασης 26/2014 του ΣτΕ και ακόμη η Πολιτεία δεν έχει επανακαθορίσει της αποφάσεις της για τα έργα Συκιάς και σήραγγας, με συνέπεια τα έργα να παραμένουν εγκαταλειμμένα και ασυντήρητα, με σοβαρούς κινδύνους από καταρρεύσεις.

Η στροφή των τελευταίων Κυβερνήσεων σε μια ενεργειακή πολιτική που, μεταξύ άλλων, χαρακτηρίζεται από την στήριξη επενδύσεων σε μεγάλα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα, δεν μπορεί να αγνοηθεί ως πιθανή παράμετρος στην παρατηρούμενη παρεμπόδιση έργων υδροηλεκτρικής ενέργειας (μεταξύ των οποίων και αυτά του Άνω Αχελώου, τα οποία έχουν μπει στον «πάγο»).

Η έντονη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας μας, που κορυφώθηκε τα τελευταία χρόνια (περίπου είκοσι ποσοστιαίες μονάδες πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της Ε.Ε), λόγω και της συνεχώς αυξανόμενης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από (εισαγόμενο) φυσικό αέριο, ουδόλως συγκίνησε τους κυβερνώντες, που συνεχίζουν να αγνοούν τα ημιτελή υδροηλεκτρικά έργα (Συκιά & σήραγγα).

Μετά από την περιγραφή της ιστορικής αναδρομής των έργων, ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση ορισμένων επιλεγμένων πληροφοριών και τεχνικών ή/και άλλων χρήσιμων στοιχείων, από τις ενότητες που προανέφερα, τα οποία θα σας βοηθήσουν να αποκτήσετε μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για αυτό το εμβληματικό, για την Θεσσαλία και ολόκληρη τη χώρα, έργο και ταυτόχρονα αποδεικνύουν τις ανακρίβειες (ή μισές αλήθειες) και τους «μύθους», που καλλιέργησαν κυρίως οι αντίπαλοι των έργων (πχ. «φαραωνικά», «ακριβά», «τα νερά του Αχελώου θα χάνονται στη θάλασσα γιατί δεν υπάρχουν δίκτυα μεταφοράς» «καταστροφικά για το περιβάλλον έργα», «το ΣτΕ τα έκρινε παράνομα», «καθυστερούν οι εργασίες για 20 χρόνια» κλπ.).

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/archive/erga-ano-ahelooy-simantikoι-stathmoi-axiologo-arheia>

Η Σκοπιμότητα των έργων

- ☐ Αποτρέπει τους κινδύνους ερημοποίησης της Θεσσαλίας (αποθέματα ασφαλείας σε περίοδο ξηρασίας), αποτρέπει την καταστροφή των επιφανειακών (Τηνειός, Κάρλα) και κυρίως υπόγειων οικοσυστημάτων
- ☐ Επιλύει προβλήματα ύδρευσης - άρδευσης
- ☐ Συμβάλλει στη διατήρηση του στρατηγικού πλεονεκτήματος της χώρας στο γεωργικό τομέα

- ❑ Συμβάλλει αποφασιστικά στην παραγωγή ενέργειας
- ❑ Ενισχύει την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλίας

Οι αντίπαλοι των έργων

1. Οι «Οικολόγοι» για λόγους εντυπωσιασμού ή από άγνοια και ίσως με στόχους πολιτικούς.
2. Οι Αιτωλοακαρνάνες με πρόθεση να επιτύχουν περισσότερα αντισταθμιστικά οφέλη στην περιοχή τους.
3. Όσοι επεδίωξαν μόνο ενεργειακή εκμετάλλευση των νερών του Αχελώου και η ΔΕΗ (αρχικά) επειδή δεν επιθυμούσε να έχει συνδιαχειριστές του νερού άλλους χρήστες.
4. Χώρες της Ε.Ε. που δεν επιθυμούσαν την ανάπτυξη της Θεσσαλίας, φοβούμενες μελλοντικό ανταγωνισμό τους στην κτηνοτροφία και τα κτηνοτροφικά προϊόντα.

Τα τεχνικά στοιχεία και φωτογραφίες των έργων (Διαφάνειες 22 - 29)

Ανακρίβειες και «μύθοι»

- **Ανακρίβεια** ότι τα έργα του Άνω Αχελώου είναι «Φαραωνικά». Όπως έλεγε ο αείμνηστος καθηγητής Γ.Α. Χατζηλάκος, πρόκειται για μεγάλα μεν, αλλά συνηθισμένα έργα μεταφοράς νερού, όπως αυτά που έχουν κάνει εδώ και χρόνια στις ΗΠΑ (Καλιφόρνια), στην Κύπρο (έργο Βασιλικού & Διάριζου), αλλά και στην ίδια την χώρα μας (από τους ποταμούς Εύηνο και Μόρνο, στο λεκανοπέδιο της Αθήνας).
- **Μύθος** ότι τα έργα του Άνω Αχελώου είναι «ακριβά». Σύμφωνα με τα στοιχεία των διαφανειών 31 - 32, το κόστος για κάθε ευρώ/ h³ ταμιευόμενου νερού (στο φράγμα Συκιάς), δεν ξεπερνά το 1 - 2 ευρώ και είναι από τα πιο φθηνά σε σχέση με άλλα μεσαία ή μικρότερα έργα ταμίευσης της Θεσσαλίας.
- **Μύθος** ότι τα νερά του Αχελώου θα χάνονται στη θάλασσα γιατί δεν υπάρχουν μελέτες και δίκτυα μεταφοράς - διανομής. Υπήρχαν κατάλληλες μελέτες (Μελέτη Λ. Λαζαρίδη, 1997 - ΕΥΔΕ/Αχελώου) οι οποίες προέβλεπαν πως θα μεταφερθούν τα νερά Αχελώου στην Θεσσαλική πεδιάδα.
Άλλωστε παντού στον κόσμο, προηγούνται τα έργα ταμίευσης νερού (φράγματα, ταμιευτήρες, κλπ.) και ακολουθούν τα δίκτυα μεταφοράς - αρδευτικά έργα.
- **Ανακρίβεια** ότι τα έργα επιβαρύνουν το περιβάλλον. Είναι κατ' εξοχήν περιβαλλοντικά με θετική συνεισφορά στα επιφανειακά (Τηνειός, Κάρλα) και υπόγεια οικοσυστήματα (έλλειμμα 3.000 hm³), στην αντιμετώπιση ξηρασίας (στρατηγικό απόθεμα ασφαλείας) κλπ.
Τα έργα του άνω Αχελώου, ταλαιπωρήθηκαν κατ' εξακολούθηση από την Δημόσια Διοίκηση (με παραλείψεις, αστοχίες ή/και υπονομεύσεις) και συκοφαντήθηκαν, όσο κανένα μεγάλο έργο στη χώρα μας, από Αιτωλοακαρνάνες, από «Ταλιμπάν» της

Οικολογίας και από διάφορες άλλες σχετικές οργανώσεις, οι οποίες έφθασαν στο σημείο να προκαλέσουν μέχρι και την εικονική «Δίκη του Αχελώου» (1996).

Περαισότερα εδώ :

https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/1996_11_28_greenpeace_klisi_stin_diki_ahelooy.pdf

- **Ανακρίβεια** ότι το ΣΤΕ έχει «απορρίψει» το έργο. Το ΣΤΕ, δεν αποφασίζει αν πρέπει ή όχι να γίνει ένα έργο, κάτι που είναι αρμοδιότητα της Κυβέρνησης - Βουλής. Το ΣΤΕ κάνει τον έλεγχο νομιμότητας (σύμφωνα με την νομοθεσία της χώρας και της ΕΕ) του έργου και γνωμοδοτεί αν έγινε ή όχι σύννομα. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο από το 1994 μέχρι το 2014 εκδόθηκαν 12 ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ (Ολομέλεια, Ε' τμήμα, επιτροπή αναστολών) και 1 του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Για τις ενίοτε αλληλοαναιρούμενες αποφάσεις του ΣΤΕ, γράφηκε ότι «έγινε υπέρβαση των ορίων της δικαστικής εξουσίας» (Γ. Σιούτη, καθηγήτρια ΕΚΤΑ) και περί «δικαστικού ακτιβισμού» (Ε. Τροβά, Περιοδικό ΠερΔικ 1/2001).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το αντίστοιχο ΣΤΕ της Ινδίας, όταν προέκυψαν παρόμοια προβλήματα για την υλοποίηση 3.000 ταμιευτήρων, κάλεσε την κυβέρνηση να δημιουργήσει μια Task Force, η οποία αντιμετώπισε σύντομα τα όποια νομικά κ.α προβλήματα και το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κανονικά.

Αντίστοιχα στην Πορτογαλία ολοκληρώθηκε η κατασκευή έξι μεγάλων υδροηλεκτρικών ταμιευτήρων με εθνική χρηματοδότηση, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα κατά την διάρκεια σχεδιασμού και υλοποίησης των έργων. Οι φορείς της χώρας συζήτησαν γύρω από ένα τραπέζι και έλυσαν άμεσα μικρά και μεγάλα διαχειριστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα των νέων έργων. Έτσι έφτασαν στο σημείο να κατασκευάζουν πλέον το μεγαλύτερο υδροηλεκτρικό έργο στην Ευρώπη στον ποταμό Tamega.

Μάλιστα το έργο αυτό θα λειτουργεί και ως αποθήκη ενέργειας με τη μέθοδο της άντλησης - ταμείωσης, όπως ακριβώς θα μπορούσε να λειτουργεί και το φράγμα της Συκιάς, αν και το εγχώριο πολιτικό σύστημα μπορούσε να συνεννοηθεί όπως και στην Πορτογαλία, για τα αυτονόητα.

- **Μύθος** ότι χρειάστηκαν πολλά χρόνια για τις εργασίες κατασκευής. Στο χρονικό διάστημα από το 1993 έως το 2013 (240 μήνες), δηλαδή σχεδόν είκοσι ετών, εργασίες έγιναν μόνο τους 93 & 108 μήνες αντίστοιχα (στα έργα Συκιάς και σήραγγας), ενώ στο υπόλοιπο διάστημα σταματούσαν κυρίως λόγω δικαστικών εμπλοκών (ΣΤΕ). (διαφάνεια 39).

Περαισότερα στον σύνδεσμο :

<https://www.ypethe.gr/page/lekani-ahelooy-lap-gr15>

Σχόλια, απόψεις και συμπεράσματα

Επειδή ο χρόνος είναι περιορισμένος, πριν αναφερθώ στις προοπτικές - εναλλακτικές λύσεις για την τύχη των έργων, θα παραθέσω ορισμένα προσωπικά μου σχόλια, απόψεις και συμπεράσματα, που εξηγούν σε ένα βαθμό την διαχείριση των έργων Αχελώου από πολιτικής και κοινωνικής σκοπιάς τα τελευταία 30 χρόνια :

- ✓ Παρότι το εγχείρημα μεταφοράς υδάτων από τον Αχελώο είχε επανειλημμένα λάβει την πολιτική επικύρωση της Ελληνικής Βουλής με συντριπτικές πλειοψηφίες, «θύλακες» ακτιβιστών, οικονομικά ενεργειακά συμφέροντα, αλλά και μικρά κόμματα με τοπικές κοινωνίες, πολέμησαν λυσσαλέα το έργο, το ενέπλεξαν σε ατέρμονες περιβαλλοντικές και κοινωνικές συζητήσεις και με την εργαλειοποίηση των διαδικασιών ενός ανώτατου δικαστηρίου (όπως το ΣΤΕ), κατόρθωσαν να το καθυστερήσουν για σχεδόν είκοσι χρόνια και να απαξιώσουν μια επένδυση άνω των 600 εκατ. ευρώ.
- ✓ Κάθε χρόνος που περνάει «γεννά» όλο και υψηλότερα υδατικά ελλείμματα στη Θεσσαλία, περισσότερα προβλήματα στο περιβάλλον, επιβαρύνει περαιτέρω το ήδη υψηλό κόστος παραγωγής (μειώνοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και το αγροτικό εισόδημα) και μεγαλώνει την αβεβαιότητα για την υδατική ασφάλειά μας από (συχνά επαναλαμβανόμενα) κλιματικά φαινόμενα, όπως η ξηρασία και οι πλημμύρες.
- ✓ Εάν σήμερα περιοριστούμε στο τοπικό υδατικό δυναμικό (της λεκάνης Πηνειού) χωρίς ενίσχυση από τον Αχελώο, τότε θα πρέπει αρκετοί καλλιεργητές να εγκαταλείψουν την γη τους και όσα επένδυσαν σ' αυτή και να αναζητήσουν αλλού την τύχη τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους και συνολικά για την χώρα.
- ✓ Τεποίθησή μου είναι ότι η οριστική εξάλειψη του καταστροφικού υδατικού ελλείμματος και κυρίως η αποκατάσταση των υπόγειων οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας, μπορεί να γίνει μόνο με «δανεικά» νερά από τον Αχελώο.
- ✓ Όταν και εφόσον ολοκληρωθούν τα έργα της Συκιάς και της σήραγγας μεταφοράς, τότε η άρδευση αγροτικών εκτάσεων στη Θεσσαλία με νερό από τον Αχελώο, μπορεί να αποτελέσει (υπό προϋποθέσεις) μια μελλοντική επιλογή για τις επόμενες γενιές.
- ✓ Σε κάθε περίπτωση, στην παρούσα φάση, θεωρώ ότι χρέος της Πολιτείας αλλά και όλων μας αποτελεί η ολοκλήρωση των ημιτελών έργων, η παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας από αυτά και φυσικά η ανάταξη των οικοσυστημάτων το ταχύτερο δυνατό.
- ✓ Επίσης, στον βαθμό που υπάρχει η πολιτική βούληση και ο σεβασμός στα δικαιώματα των επόμενων γενεών, ο σχεδιασμός των αναγκαίων έργων και παρεμβάσεων θα πρέπει να προσλάβει ένα δεσμευτικό χαρακτήρα, με την εκπόνηση ενός εφαρμοστικού σχεδίου (masterplan).

Συμπερασματικά η διαχείριση, όλα τα προηγούμενα χρόνια, των έργων μεταφοράς ενός μέρους των υδάτων του Άνω Αχελώου στη Θεσσαλία, ήταν κατώτερη των αρχών μιας σύγχρονης Δημοκρατίας.

Ο διάλογος μεταξύ Πολιτείας (με τους θεσμούς της) και κοινωνίας (με τους φορείς της) διαχρονικά ήταν προβληματικός, αντιεπισημονικός, ανεπαρκής ή/και προσχηματικός. Επικράτησαν οι ιδεοληψίες, οι εμμονές, οι ακραίες φωνές και οι μικροκομματικές - τοπικιστικές αντιλήψεις ή/και τα συμφέροντα.

Ακόμη και σήμερα, μεγάλο μέρος του Αθηνοκεντρικού κράτους και της χώρας, δεν μπόρεσε να αντιληφθεί την πολλαπλή σκοπιμότητα, την τεράστια συμβολή που θα έχει το έργο στην ανάπτυξη της χώρας, την καθοριστική σημασία του για το περιβάλλον, αλλά και το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει ενόψει της κλιματικής κρίσης.

Οι προοπτικές και οι εναλλακτικές λύσεις για την τύχη των έργων

Μετά από μια μακρά περίοδο 30 και πλέον ετών με εμπόδια, καθυστερήσεις ή/και παλινδρομήσεις στην πορεία των έργων, με το επιστημονικό διάλογο να έχει εξαντληθεί, τα «υπέρ ή κατά των έργων» να είναι ήδη ξεπερασμένα, τα υδατικά – περιβαλλοντικά προβλήματα της Θεσσαλίας να διογκώνονται και την κλιματική κρίση να μας δείχνει τα «δόντια» της, επιβάλλεται να αποφασίσουμε με σοβαρότητα και νηφαλιότητα την τύχη των ημιτελών έργων του Άνω Αχελώου.

Όπως όλοι πλέον έχουν αντιληφθεί, η υπόθεση των έργων μεταφοράς (εκτροπής) υδάτων από τον Αχελώο προς το Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας είναι ένα καθαρά ΠΟΛΙΤΙΚΟ ζήτημα.

Συνεπώς, πριν από οποιαδήποτε ενέργεια από τα όργανα της Διοίκησης για επανεκκίνηση και ολοκλήρωση ή όχι των έργων, απαιτείται προηγουμένως η επιβεβαίωση από το πολιτικό σύστημα του συνόλου των βασικών παραμέτρων που συνθέτουν την σκοπιμότητα της εκτροπής Αχελώου.

Συγκεκριμένα πρέπει να γίνει αποδεκτό ότι παραμένει η ανάγκη ενίσχυσης του υδατικού δυναμικού του ΥΔΘ για κάλυψη των αρδευτικών αναγκών, η ανάγκη δημιουργίας υδατικών αποθεμάτων για αποκατάσταση των υπόγειων υδροφορέων που βρίσκονται στα όρια της οικολογικής κατάρρευσης (αλλά και ως «άμυνα» απέναντι σε φαινόμενα έντονης λειψυδρίας), η ανάγκη ανακούφισης των επιφανειακών οικοσυστημάτων (ποταμοί) που κάθε χρόνο «στεγνώνουν» από τις υπεραντλήσεις, η ανάγκη υποκατάστασης χιλιάδων γεωτρήσεων που καθιστούν αναποτελεσματική οποιαδήποτε προσπάθεια ελέγχου των αντλήσεων και της οικολογικής προστασίας και βεβαίως να συμφωνηθεί η παραγωγή της ιδιαίτερα πολύτιμης ενέργειας από ΑΤΕ (υδροηλεκτρική ενέργεια), είτε κατά τον ρου του Αχελώου (ΥΗΕ Συκιάς) είτε προς το ΥΔΘ (Μουζάκι, Μαυρομάτι) κλπ.).

Από την εξίσωση του προβλήματος αυτού δεν μπορούμε και δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι η συνεχής παράταση της θλιβερής αυτής εκκρεμότητας από το 2010, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια (ανθρώπων, περιουσιών και περιβάλλοντος) και το περιβάλλον όπως πιστοποιούν επανειλημμένα (2010, 2019) στις εκθέσεις τους οι επιστήμονες εμπειρογνώμονες που κάλεσε η Πολιτεία.

Οι λόγοι για τους οποίους είναι επιβεβλημένη μία οριστική απόφαση για τα έργα Άνω Αχελώου αναλύονται στην διαφάνεια 46, ενώ τα εμπόδια και το περιβαλλοντικό «χάλι» του Αχελώου φαίνεται στις φωτογραφίες της διαφάνειας 47.

Για την υπέρβαση της απαράδεκτης αυτής κατάστασης στη Θεσσαλία, εάν θέλουμε να είμαστε σοβαροί και όχι επιλήσμονες των υποχρεώσεων μας στις επόμενες γενιές,

οφείλουμε να κινηθούμε αποφασιστικά προς μια από τις δυο προσφερόμενες εναλλακτικές κατευθύνσεις :

Η πρώτη είναι να περιορίσουμε δραστικά (ενδεικτικά : κατά ένα εκατομμύριο στρέμματα) τις αρδεύόμενες εκτάσεις στα όρια της «υδατικής» φέρουσας ικανότητας του ΥΔΘ, ομολογώντας ταυτόχρονα τις ψευδαισθήσεις και τα αδιέξοδα των Σχεδίων Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠ) του 2017 και παράλληλα να δρομολογήσουμε, χωρίς δισταγμούς, την **καθαίρεση (κατεδάφιση) όλων των έργων «εκτροπής» (μεταφοράς νερού) από τον Αχελώο**, την απομάκρυνση χωματισμών και σκυροδεμάτων που αποτελούν κίνδυνο για καταστροφές (πλημμύρες) και για οικολογική βλάβη και τελικά την «απελευθέρωση» του ποταμού και αποκατάσταση του τοπίου (που όπως θα δείτε στο video που ακολουθεί είναι σε άθλια κατάσταση).

Η δεύτερη εναλλακτική είναι να κινηθούμε χωρίς άλλες κωλυσιεργίες και πολιτικάντικες ψευδό - οικολογικές αναστολές στην ΕΝΙΣΧΥΣΗ του δυναμικού του ΥΔΘ, με σύγχρονα αρδευτικά έργα μεταφοράς και διανομής νερού (εξοικονόμηση) και παράλληλα νέα έργα ταμιεύσεις νερού στα δυο ΥΔ (Θεσσαλίας και Αχελώου), ολοκληρώνοντας και τα αντίστοιχα έργα μεταφοράς (Συκιά και σήραγγα προς Μουζάκι).

Άλλη εναλλακτική λύση (τεχνικά) δεν υπάρχει.

Επιβάλλεται συνεπώς η άμεση συζήτηση για την τύχη των ημιτελών έργων του Αχελώου και η λήψη σχετικής απόφασης στη Βουλή, όπως ζητάει εδώ και ενάμιση χρόνο η Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ) !!

Περισσότερα στον σύνδεσμο :

https://www.ypethe.gr/sites/default/files/archivefiles/2021_10_01_anafora_melon_edythe_gia_to_ydatiko_provlima_tis_thessalias_.pdf

*Γκούμας Κώστας, γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας

email : goumas.kostas@gmail.com

Τηλ. Οικίας: +30-2410-236837

Κινητό : 6974379263